

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ειδική έκθεση αριθ. 8

2013

ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ειδική έκθεση αριθ. 8 // 2013

ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ
ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ
ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

(υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Τηλ. +352 4398-1
Φαξ +352 4398-46410
E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Ειδική έκθεση αριθ. 8 // 2013

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο
(<http://europa.eu>).

Δελτίο καταλογογράφησης υπάρχει στο τέλος του τεύχους.
Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013

ISBN 978-92-9241-247-0
doi:10.2865/83566

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2013
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Luxembourg

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σημεία

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

I-XIII ΣΥΝΟΨΗ

1-12 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1-2 Η ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΕ

3-4 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΔΑΣΩΝ

5-7 ΔΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΕ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

8 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013

9-12 ΜΕΤΡΟ 122: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

13-17 ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

18-49 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

18-32 ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

18-22 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

23-27 ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

28-32 ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, Η ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΗΤΑΝ ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ

33-41 ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΕΘΕΝΤΕΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

33-34 ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΔΥΣΑΝΑΛΟΓΑ ΥΨΗΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

35-36 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΣΥΜΒΑΤΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

37-39 ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 122 ΘΑ ΕΙΧΑΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΕΙ ΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΤΡΟΠΟ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΕΓΤΑΑ

40-41 ΔΕΝ ΑΥΞΑΝΟΥΝ ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΥΤΕΣ ΚΑΘΑΥΤΕΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

- 42-49**   **Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ**
- 42-44   ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΕΤΡΟΥΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ
- 45-46   ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ
- 47   ΜΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- 48-49   Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΛΛΩΝ ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ
- 50-53**   **ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 2014-2020**
- 54-66**   **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι   —   ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 122 ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΕ ΙΔΙΩΤΕΣ ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ   —   ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Ανάγκη: Δυνατότητα ή δυσχέρεια σχετιζόμενη με ομάδες ή περιφέρειες, την οποία η δημόσια παρέμβαση αποσκοπεί να αξιοποιήσει ή να αντιμετωπίσει. Με την εκ των προτέρων αξιολόγηση εξακριβώνεται κατά πόσον οι ανάγκες που αναφέρονται για την αιτιολόγηση μιας παρέμβασης είναι πραγματικές.

Ανάλυση SWOT: Ανάλυση πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών. Αποσκοπεί στην κατάρτιση, αναθεώρηση και επικαιροποίηση της στρατηγικής και του σχεδιασμού, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των ενδιαφερομένων μερών και τους διαθέσιμους πόρους.

Βιομηχανική στρογγυλή ξυλεία: Το σύνολο της ξυλείας που λαμβάνεται από το δάσος και δεν χρησιμοποιείται ως καύσιμη ύλη. Περιλαμβάνει δύο βασικά βοτανικά είδη, τα κωνοφόρα και τα μη κωνοφόρα (πλατύφυλλα) είδη.

Δασοκομική εκμετάλλευση: Ένα ή περισσότερα δασοτεμάχια και άλλη δασώδης έκταση, τα οποία αποτελούν ενιαία μονάδα από άποψη διαχείρισης ή χρήσης.

ΕΓΤΑΑ: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Το ΕΓΤΑΑ αποτελεί το βασικό χρηματοδοτικό μέσο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης. Το ΕΓΤΑΑ αποτελεί, μαζί με το ΕΓΤΕ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων), ένα από τα δύο χρηματοδοτικά μέσα της ΚΓΠ.

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θεματικός άξονας: Συνεκτικό σύνολο μέτρων με συγκεκριμένους στόχους, οι οποίοι επιτυγχάνονται άμεσα με την εφαρμογή των μέτρων και συμβάλλουν στην επίτευξη ενός ή περισσότερων στόχων της στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης.

ΚΓΠ: Κοινή Γεωργική Πολιτική.

ΚΠΠΑ: Κοινό Πλαίσιο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

ΜΔΕ: Μόνιμη Δασική Επιτροπή.

Μέτρο: Η βασική μονάδα διαχείρισης προγράμματος, η οποία συνίσταται σε σύνολο παρόμοιων πράξεων και επακριβώς καθορισμένο προϋπολογισμό.

Μέτρο 122: Μέτρο αγροτικής ανάπτυξης για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών.

ΠΑΑ: Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης: έγγραφο που καταρτίζεται από κράτος μέλος ή περιφέρεια και εγκρίνεται από την Επιτροπή για τον σχεδιασμό της εφαρμογής της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης.

Πράξη: Επενδυτικό έργο που επιλέγεται βάσει κριτηρίων και υλοποιείται από τον δικαιούχο.

ΣΥΝΟΨΗ

I.

Στην ΕΕ, η συνολική έκταση των δασών και άλλων δασωδών εκτάσεων ανέρχεται σε 177,8 εκατομμύρια εκτάρια, ενώ η δασοκομία και οι μεταποιητικές δραστηριότητες του επόμενου σταδίου προσφέρουν απασχόληση σε εκατομμύρια ανθρώπους. Κατά την περίοδο 2007–2013, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης χρηματοδοτεί σύνολο μέτρων για τη στήριξη της ανάπτυξης και της εκμετάλλευσης των δασών.

II.

Στο πλαίσιο του μέτρου «Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών» (μέτρο 122) παρέχεται χρηματοδοτική στήριξη για δάση που αποτελούν ιδιοκτησία ιδιωτών ή ενώσεων ιδιωτών ή δήμων ή ενώσεων δήμων. Το μέτρο αποσκοπεί στη στήριξη πράξεων για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών, οι οποίες αφορούν επενδύσεις σε επίπεδο δασοκομικής εκμετάλλευσης.

III.

Το σύνολο της προγραμματισμένης στήριξης του ΕΓΤΑΑ σχετικά με το εν λόγω μέτρο ανέρχεται σε 534,72 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2007–2013. Έχει προταθεί η διατήρηση παρόμοιου ποσού στήριξης και για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού 2014–2020.

IV.

Κύριος στόχος του ελέγχου ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσον η διαχείριση της στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης, για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών, διενεργείται με αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο. Για τον σκοπό αυτό, το Συνέδριο αξιολόγησε: α) εάν ο σχεδιασμός του μέτρου είναι επαρκής, β) εάν η διαδικασία εφαρμογής είναι κατάλληλη και γ) εάν η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του μέτρου είναι ικανοποιητική.

V.

Ο έλεγχος κάλυψε τόσο την Επιτροπή όσο και επιλεγμένα κράτη μέλη (Ισπανία (Γαλικία), Ιταλία (Τοσκάνη), Ουγγαρία, Αυστρία και Σλοβενία), στα οποία αντιστοιχούσε άνω του 50 % του συνόλου των δαπανών που δηλώθηκαν.

VI.

Το Συνέδριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν διαχειρίστηκαν τις ελεγχθείσες πτυχές της στήριξης για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών με αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο.

VII.

Στο πλαίσιο του ελέγχου που πραγματοποίησε το Συνέδριο εντοπίστηκαν αδυναμίες στον σχεδιασμό του μέτρου, οι οποίες παρεμποδίζουν σε μεγάλο βαθμό την επιτυχή εφαρμογή του: σε επίπεδο Επιτροπής, δεν διενεργήθηκε ειδική ανάλυση της κατάστασης του τομέα της δασοκομίας στην ΕΕ, προκειμένου να αιτιολογηθεί η πρόταση ειδικής χρηματοδοτικής στήριξης για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών που ανήκουν σε ιδιώτες ή δήμους. Επιπλέον, στις νομικές διατάξεις δεν καθορίστηκαν τα βασικά χαρακτηριστικά του μέτρου και ιδίως οι έννοιες των όρων «οικονομική αξία των δασών» και «δασοκομική εκμετάλλευση». Εκτός αυτού, τα κράτη μέλη έθεσαν πολύ διαφορετικά όρια όσον αφορά το μέγεθος των δασοκομικών εκμεταλλεύσεων πάνω από τα οποία απαιτούνταν σχέδιο δασικής διαχείρισης.

VIII.

Σε επίπεδο κρατών μελών, δεν περιγράφηκαν επαρκώς οι ανάγκες στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (ΠΑΑ), και σε αρκετά κράτη μέλη διακόπηκε η εφαρμογή του μέτρου ή το μεγαλύτερο μέρος των καταμεθύντων πόρων αναδιανεμήθηκε σε άλλα μέτρα.

ΣΥΝΟΨΗ

IX.

Το Συνέδριο διαπίστωσε επίσης ότι, όσον αφορά ορισμένες πτυχές, η διαδικασία εφαρμογής δεν ήταν η κατάλληλη: ανάλογα με τον τρόπο προσέγγισης κάθε κράτους μέλους, πολλά από τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν στη συνέχεια δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις του μέτρου. Επίσης, τα κράτη μέλη παρείχαν στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 122 για πράξεις που δεν ανταποκρίνονται στους στόχους του μέτρου και οι οποίες θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν με καταλληλότερο τρόπο στο πλαίσιο άλλων μέτρων με διαφορετικά κριτήρια επιλεξιμότητας και ποσοστά χρηματοδοτικής ενίσχυσης, τα οποία ήταν συνήθως χαμηλότερα. Δεδομένου ότι όλες οι επενδύσεις δεν αυξάνουν αυτές καθαυτές την οικονομική αξία των δασών, η εγγενής σχέση μεταξύ της χορηγηθείσας ενίσχυσης και μιας πιθανής βελτίωσης της οικονομικής αξίας ενός δάσους ποικίλλει ανάλογα με το είδος της επένδυσης.

X.

Το Συνέδριο θεωρεί ότι η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της στήριξης δεν ήταν ικανοποιητική: τα κράτη μέλη δεν προσδιόρισαν ούτε απαίτησαν από τους δικαιούχους να προσδιορίσουν την αξία των δασικών περιοχών πριν και έπειτα από τις επενδύσεις.

XI.

Όσον αφορά την παρακολούθηση, το κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΚΠΠΑ) δεν επαρκεί για την εκτίμηση του αντικτύπου της χρηματοδοτικής στήριξης που διατέθηκε στο πλαίσιο του μέτρου 122, καθώς οι δείκτες επιδόσεων και οι ερωτήσεις αξιολόγησης που περιλαμβάνονται στο ΚΠΠΑ δεν παρέχουν τη δυνατότητα να εξακριβωθεί κατά πόσον οι χρηματοδοτηθείσες επενδύσεις επέφεραν βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών στις περιοχές που υλοποιήθηκαν.

XII.

Το Συνέδριο διαπίστωσε ότι λίγα μόνο από τα ελεγχθέντα έργα επέφεραν σημαντική βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών, βελτιώνοντας είτε την αξία της γης (διάνοιξη δασικών μονοπατιών και δρόμων) είτε την αξία των δασοσυστάδων (δασοκομικές εργασίες, όπως κλάδευση ή αραίωση).

XIII.

Όσον αφορά τα ανωτέρω συμπεράσματα και το γεγονός ότι η ελεγχθείσα στήριξη προτείνεται να διατηρηθεί για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού 2014–2020, το Συνέδριο διατυπώνει τις ακόλουθες συστάσεις:

— Η Επιτροπή οφείλει:

- i) να προσδιορίσει και να αξιολογήσει τις ανάγκες της ΕΕ για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών.
- ii) να καθορίσει με σαφήνεια τα βασικά χαρακτηριστικά που θα διασφαλίσουν τη στόχευση της στήριξης της ΕΕ στην αντιμετώπιση των αναγκών αυτών, δημιουργώντας, ως εκ τούτου, προστιθέμενη αξία για την ΕΕ.

— Τα κράτη μέλη οφείλουν:

- i) να περιγράψουν επαρκώς στα ΠΑΑ τους τις συγκεκριμένες οικονομικές ανάγκες και δυνατότητες των διαφόρων ειδών δασικών περιοχών και δικαιούχων.
- ii) να ενισχύσουν τη διαχείριση των δασών, προβλέποντας την εκπόνηση σχεδίων δασικής διαχείρισης για το μεγαλύτερο μέρος των δασοκομικών εκμεταλλεύσεων και την προώθηση της πιστοποίησης των δασικών περιοχών.

— Τα κράτη μέλη οφείλουν:

- i) να ορίσουν επαρκείς απαιτήσεις, προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η στήριξη της δασοκομίας στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης είναι συνεπής, σύμφωνη με τις διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις και ότι μεγιστοποιεί την αποτελεσματικότητά της.
- ii) να θέσουν σε εφαρμογή τις κατάλληλες διαδικασίες, ώστε να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα της στήριξης όσον αφορά την πραγματική αύξηση της οικονομικής αξίας των δασικών περιοχών στις οποίες υλοποιούνται οι επενδύσεις.

— Η Επιτροπή θα πρέπει να βελτιώσει την παρακολούθηση του μέτρου, προκειμένου να διασφαλίζει ότι η εφαρμογή του από τα κράτη μέλη συνάδει με τους ειδικούς στόχους που έχουν τεθεί. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη πρέπει να ζητούν από τους δικαιούχους να παρέχουν λεπτομέρειες σχετικά με την αξία των δασικών περιοχών τους τόσο πριν όσο και έπειτα από την υλοποίηση των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων, ενώ οι διαχειριστικοί φορείς πρέπει να υποχρεούνται να επαληθεύουν τις αξίες αυτές.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

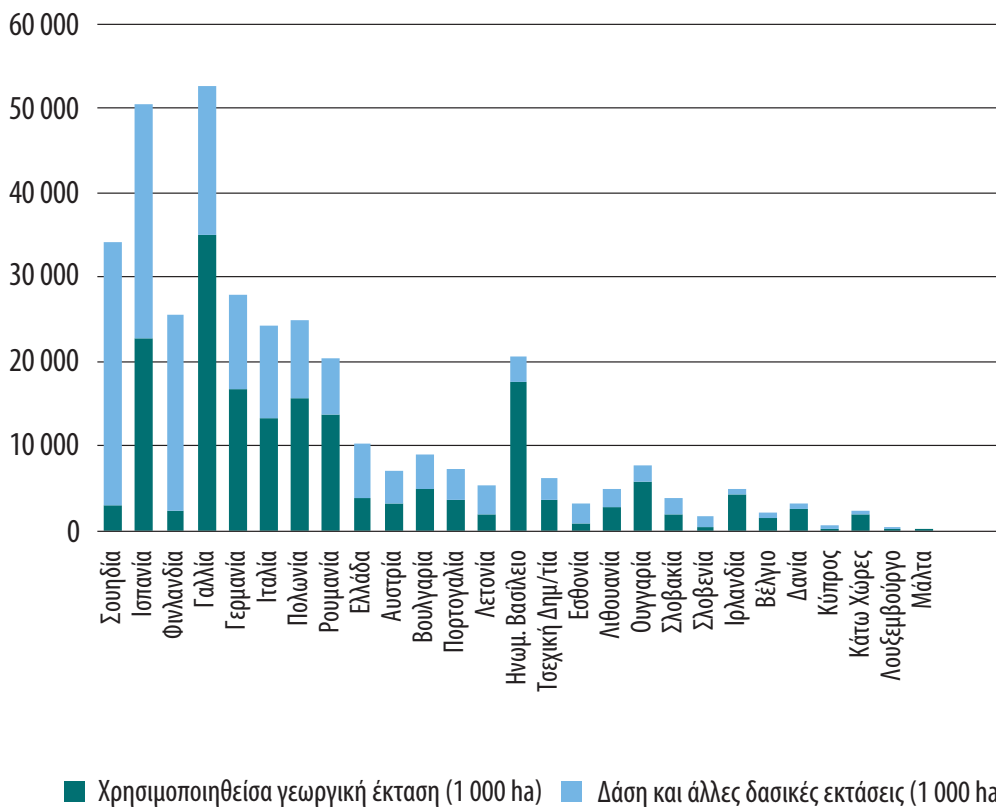
Η ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΕ

1. Στην ΕΕ, η συνολική έκταση των δασών και άλλων δασωδών εκτάσεων ανέρχεται σε 177,8 εκατομμύρια εκτάρια και αποτελεί περίπου το 40 % του συνόλου των χερσαίων και συναφών εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για γεωργικούς σκοπούς¹ (183,9 εκατομμύρια εκτάρια). Η Γερμανία, η Ισπανία, η Γαλλία, η Φινλανδία και η Σουηδία κατέχουν συνολικά περισσότερο από τα τρία πέμπτα των δασωδών εκτάσεων της ΕΕ. Στο **γράφημα 1** παρουσιάζεται η κατανομή των δασωδών εκτάσεων στην ΕΕ και η σημασία τους σε σύγκριση με τις γεωργικές εκτάσεις σε κάθε κράτος μέλος.

¹ ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, *Agriculture in the EU — Statistical and Economic information 2011* (Η γεωργία στην ΕΕ — Στατιστικά και οικονομικά στοιχεία 2011), Μάρτιος 2012.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΑΣΩΔΕΙΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΕ ΤΩΝ 27

Πηγή: Eurostat.

2. Το 2009, στην ΕΕ αντιστοιχούσε περίπου το 12 % της παγκόσμιας παραγωγής ξυλείας², με 392,9 εκατομμύρια m³ ξύλου να λαμβάνονται από τα δάση και άλλες δασώδεις εκτάσεις της. Η δασοκομία, η υλοτομία και οι δραστηριότητες συναφών υπηρεσιών καλύπτουν την παραγωγή ξυλείας, καθώς και την εξαγωγή και συλλογή δασικών προϊόντων που αναπτύσσονται ελεύθερα στη φύση. Εκτός από τη βιομηχανική στρογγυλή ξυλεία³, από τη δασοκομία παράγεται επίσης ξύλο που προορίζεται για καύσιμη ύλη. Σε ορισμένες περιοχές άλλα προϊόντα πέραν της ξυλείας⁴ μπορούν επίσης να αποτελέσουν σημαντική πηγή τοπικού εισοδήματος.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΔΑΣΩΝ

3. Οι ιδιώτες ιδιοκτήτες δασών, οι οποίοι ανέρχονται κατά προσέγγιση σε 16 εκατομμύρια, αντιστοιχούν στο 60 % περίπου των ιδιοκτητών δασών στην ΕΕ. Το μέγεθος των ιδιοκτητών δασοκομικών εκμεταλλεύσεων είναι κατά μέσο όρο 13 εκτάρια, ωστόσο η πλειονότητα των δασών που ανήκουν σε ιδιώτες έχει έκταση μικρότερη των πέντε εκταρίων⁵. Εκτιμάται ότι περίπου το 80 % των ιδιοκτητών δασικών εκτάσεων ανήκει σε μεμονωμένα άτομα και οικογένειες, ενώ το υπόλοιπο ανήκει σε ιδιωτικά ιδρύματα και εταιρείες⁶. Η έκταση των ιδιοκτητών δασών έχει αυξηθεί τα τελευταία έτη, και εξακολουθεί να αυξάνεται, κυρίως λόγω της δάσωσης της γεωργικής γης και, στην ανατολική Ευρώπη, λόγω της ιδιωτικοποίησης πρώην κρατικοποιημένων δασικών εκτάσεων⁷.
4. Από την άλλη πλευρά, περίπου το 40 % των δασικών εκτάσεων στην ΕΕ ανήκει σε δημόσιους φορείς. Μεταξύ των δημόσιων φορέων που κατέχουν δασικές εκτάσεις συγκαταλέγονται εθνικοί, περιφερειακοί ή επαρχιακοί φορείς, κρατικές επιχειρήσεις και δήμοι. Εκτιμάται ότι τα δημοτικά δάση καλύπτουν λιγότερο από το 15 % της συνολικής έκτασης των δασών που ανήκουν σε δημόσιους φορείς⁸. Το σύνολο των δημόσιων δασικών εκτάσεων μειώθηκε κατά 3 % κατά τη δεκαετία 2000–2010. Περίπου το 75 % των δασών στη Βουλγαρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Ελλάδα και την Πολωνία ανήκει σε δημόσιους φορείς. Στο **γράφημα 2** παρουσιάζεται η κατανομή μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής ιδιοκτησίας των δασών σε κάθε κράτος μέλος⁹.

² Οι ποσότητες ξυλείας που λαμβάνονται από τα δάση αποτελούν συνήθη τρόπο μέτρησης του μεγέθους της εξαγωγής ξύλου από τα δάση.

³ Ως «βιομηχανική στρογγυλή ξυλεία» νοείται κάθε είδους ξυλεία που λαμβάνεται από τα δάση και δεν χρησιμοποιείται ως καύσιμο.

⁴ Τα δάση αποτελούν πηγή προϊόντων που αντλούνται από το δάσος, όπως η ρητίνη, η τανίνη, η χορτονομή, τα φαρμακευτικά φυτά, οι σαρκώδεις καρποί, οι καρποί με κέλυφος, οι ρίζες, τα μανιτάρια, οι σπόροι και το μέλι.

⁵ ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης Η4, *Report on the implementation of forestry measures under the rural development Regulation 1698/2005 for the period 2007–2013* (Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή δασοκομικών μέτρων δυνάμει του κανονισμού αριθ. 1698/2005 για την αγροτική ανάπτυξη όσον αφορά την περίοδο 2007–2013), Μάρτιος 2009.

Σύμφωνα με άλλη πηγή, σε εννέα κράτη μέλη, στα οποία διεξήχθη έρευνα, το 61 % του συνόλου των ιδιοκτητών δασοκομικών εκμεταλλεύσεων καλύπτουν έκταση μικρότερη του ενός εκταρίου και το 86 % του συνόλου των εκμεταλλεύσεων ανήκει σε κατηγορίες μεγέθους έως πέντε εκταρίων (*Prospects for market supply of wood and other forest products from areas with fragmented forest-ownership structures – Final study report* — Προοπτικές για τον εφοδιασμό της αγοράς με ξυλεία και άλλα δασικά προϊόντα από περιοχές με κατακερματισμένες δομές δασικής ιδιοκτησίας – Τελική έκθεση μελέτης, Πανεπιστήμιο BOKU, Βιέννη, 2010).

⁶ Γραφείο διασύνδεσης της MCPFE στη Βαρσοβία, UNECE, FAO, *State of Europe's forests 2007. The MCPFE report on sustainable forest management in Europe* (Η κατάσταση των δασών της Ευρώπης το 2007. Έκθεση της MCPFE σχετικά με τη βιώσιμη διαχείριση των δασών στην Ευρώπη), Βαρσοβία, 2007, σ. 81.

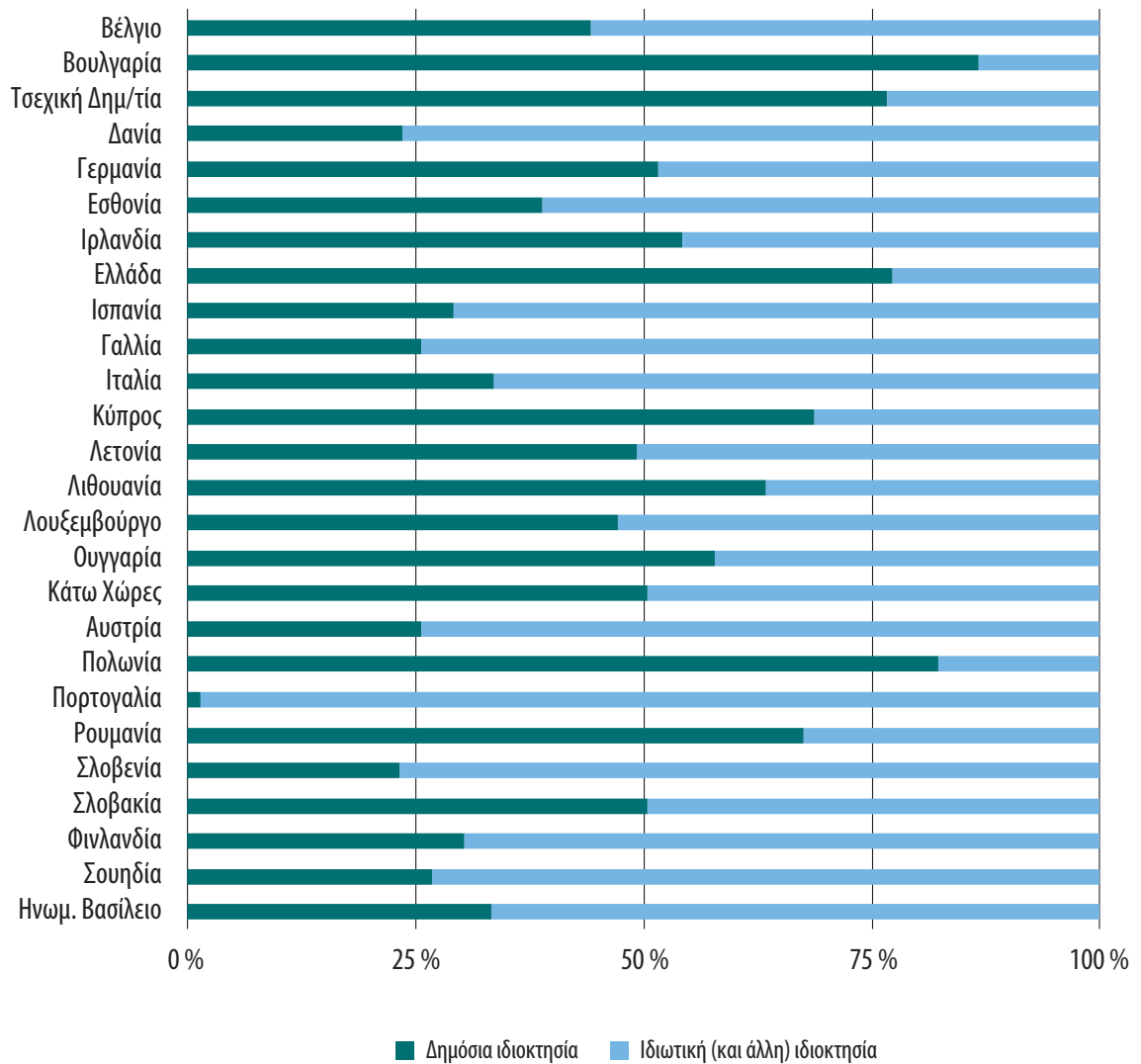
⁷ Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ), FAO, *Geneva timber and forest study paper 20. European forest sector outlook study* (Μελέτη για τις προοπτικές του δασικού τομέα στην Ευρώπη), Γενεύη, 2005, σ. 115.

⁸ Γραφείο σύνδεσης της MCPFE στη Βαρσοβία, UNECE, FAO, *State of Europe's forests 2007. The MCPFE report on sustainable forest management in Europe* (Η κατάσταση των δασών της Ευρώπης το 2007. Έκθεση της MCPFE σχετικά με τη βιώσιμη διαχείριση των δασών στην Ευρώπη), Βαρσοβία, 2007, σ. 81: «Το μεγαλύτερο μέρος των δημόσιων δασικών εκτάσεων ανήκει στο κράτος (85 %), ενώ το υπόλοιπο ανήκει κυρίως σε δήμους, κοινότητες και επαρχιακές κυβερνήσεις».

⁹ Η Μάλτα δεν διαθέτει δασώδεις εκτάσεις.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΔΑΣΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

Πηγή: Eurostat.

ΔΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΕ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

5. Έως το 1992, οι δράσεις της ΕΕ που αφορούσαν τη δασοκομία συνδέονταν με τη γεωργική πολιτική. Την περίοδο εκείνη βασική προτεραιότητα αποτελούσε η ανάπτυξη και η αξιοποίηση δασοκομικών δραστηριοτήτων σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ώστε να προσφερθεί μια εναλλακτική δραστηριότητα και εισόδημα σε όσους ασχολούνταν με τη γεωργία¹⁰. Από το 1992, η στήριξη για τη δασοκομία δεν διατίθεται μόνο σε γεωργούς αλλά και σε άλλους ιδιώτες και σε τοπικές αρχές¹¹.
6. Το 1998, με ψήφισμα του Συμβουλίου για μια «Δασική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης»¹² θεσπίστηκε στρατηγικό πλαίσιο για δράσεις σχετικές με τα δάση, με σκοπό την υποστήριξη της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και του πολυλειτουργικού ρόλου τους, βασιζόμενο στον συντονισμό των δασικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης.
7. Το 2006, η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη εκπόνησε ένα «κοινοτικό σχέδιο δράσης για τα δάση»¹³, με σκοπό την παροχή πλαισίου για την υλοποίηση δράσεων σχετικά με τα δάση στο επίπεδο, αφενός, της Ένωσης και, αφετέρου, των κρατών μελών. Στο σχέδιο αυτό προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν να ενθαρρύνουν επενδύσεις για την επαύξηση της οικονομικής αξίας των δασών, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα και η οικονομική βιωσιμότητα της δασοκομίας¹⁴.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007–2013

8. Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης εφαρμόζεται μέσω πολυετών περιόδων προγραμματισμού¹⁵ και επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς στόχους¹⁶, οι οποίοι είναι γνωστοί ως «θεματικοί άξονες». Η υλοποίηση των εν λόγω αξόνων πραγματοποιείται μέσω ενός συνόλου μέτρων χρηματοδοτικής στήριξης:
- ο βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας («άξονας 1»)-
  - ο βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου («άξονας 2»)-
  - ο βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας («άξονας 3»)-

Τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που αφορούν τη δασοκομία εμπίπτουν κυρίως στους άξονες 1 και 2¹⁷.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 4256/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού (ΕΕ L 374 της 31.12.1988, σ. 25), κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1610/89 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1989, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4256/88 σε ό,τι αφορά τη δράση ανάπτυξης και την αξιοποίηση των δασών στις αγροτικές περιοχές της Κοινότητας (ΕΕ L 165 της 15.6.1989, σ. 3), κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων (ΕΕ L 218 της 6.8.1991, σ. 1).

¹¹ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2080/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, για τη θέσπιση κοινοτικού καθεστώτος ενισχύσεων των μέτρων για τα δάση στον τομέα της γεωργίας (ΕΕ L 215 της 30.7.1992).

¹² Ψήφισμα του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1998, για μια δασική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 56 της 26.2.1999, σ. 1).

¹³ COM(2006) 302 τελικό της 15ης Ιουνίου 2006.

¹⁴ COM(2006) 302 τελικό, σ. 6.

¹⁵ Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την κατάρτιση προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και για την υποβολή τους προς έγκριση στην Επιτροπή. Τα κράτη μέλη είναι, επίσης, υπεύθυνα για τη διαχείριση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης κατά τρόπο αποδοτικό και αποτελεσματικό, και ειδικότερα για την επιλογή των πράξεων που θα χρηματοδοτηθούν. Η Επιτροπή πρέπει να εγκρίνει τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και να εξακριβώνει την ύπαρξη και την ορθή λειτουργία συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου στα κράτη μέλη (άρθρο 75 του

ΜΕΤΡΟ 122: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

9. Το μέτρο 122 «**Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών**»¹⁸ είναι το μοναδικό μέτρο που αφορά συγκεκριμένα τη δασοκομία και ορίζεται στο πλαίσιο του άξονα 1 (βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας). Το μέτρο 122 περιλαμβάνεται σε 49 προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης που καταρτίστηκαν από 17 κράτη μέλη¹⁹. Το σύνολο της στήριξης του ΕΓΤΑΑ που έχει προβλεφθεί για δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου ανέρχεται σε 534,72 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2007–2013, ενώ οι πληρωμές του ΕΓΤΑΑ ανήλθαν σε 137,13 εκατομμύρια ευρώ (βλέπε **παράρτημα Ι** για λεπτομέρειες σχετικά με την κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων για το μέτρο 122 και το σύνολο των ιδιόκτητων δασικών περιοχών ανά κράτος μέλος).
10. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη επιμερίζονται την ευθύνη για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των δαπανών του προϋπολογισμού σχετικά με το μέτρο «Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών».
11. Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού, η χρηματοδοτική επενδυτική στήριξη του ΕΓΤΑΑ μπορεί να χορηγηθεί για δάση που αποτελούν ιδιοκτησία ιδιωτών ή των ενώσεων τους ή δήμων ή των ενώσεων τους²⁰. Από τη στήριξη εξαιρούνται δάση και άλλες δασικές εκτάσεις που αποτελούν ιδιοκτησία κεντρικών ή περιφερειακών κυβερνήσεων, δημόσιων επιχειρήσεων, που αποτελούν ιδιοκτησία του Στέμματος, που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα το μετοχικό κεφάλαιο των οποίων κατέχουν τουλάχιστον κατά 50 % οι εν λόγω φορείς²¹. Αναμένεται ότι περίπου 88 000 ιδιοκτήτες δασών, είτε πρόκειται για ιδιώτες είτε για δήμους, θα επωφεληθούν²² από το μέτρο. Έως την 31η Δεκεμβρίου 2011, είχαν εγκριθεί συνολικά 20 662 επενδυτικά έργα από 15 κράτη μέλη.
12. Σύμφωνα με τη νομική βάση, οι πράξεις που έλαβαν στήριξη για τη βελτίωση της «οικονομικής αξίας των δασών» αφορούν επενδύσεις σε επίπεδο «δασοκομικών εκμεταλλεύσεων» και μπορούν να περιλαμβάνουν επενδύσεις για «εξοπλισμό συγκομιδής», ενώ οι δραστηριότητες που αφορούν την αναγέννηση μετά την τελική υλοτόμηση εξαιρούνται από τη στήριξη²³. Οι επενδύσεις πρέπει να βασίζονται σε «σχέδια δασικής διαχείρισης» για δασοκομικές εκμεταλλεύσεις «που υπερβαίνουν ορισμένο μέγεθος», το οποίο καθορίζουν τα κράτη μέλη στα προγράμματά τους. Η χρηματοδοτική στήριξη περιορίζεται στο 50 % του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων, το οποίο αυξάνεται σε 60 % για τις μειονεκτικές περιοχές²⁴.

κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1)).

¹⁶ Άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005.

¹⁷ Μέτρα αριθ. 122, 123, 124, 125, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, όπως έχουν κωδικοποιηθεί στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006 της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 368 της 23.12.2006, σ. 15).

¹⁸ Άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005.

¹⁹ BG, CZ, DE(1), EE, ES(7), FR (5), IT(20), LV, LT, LU, HU, AT, PT(3), RO, SI, SK, UK(2).

²⁰ Άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005.

²¹ Άρθρο 30, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006.

²² ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης Η4, *Report on the implementation of forestry measures under the rural development Regulation 1698/2005 for the period 2007–2013* (Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων για τη δασοκομία στο πλαίσιο του κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη αριθ. 1698/2005 για την περίοδο 2007–2013), Μάρτιος 2009.

²³ Άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006.

²⁴ Παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 «Ποσά και ποσοστά στήριξης».

ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- 13.** Ο έλεγχος επικεντρώθηκε στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της στήριξης για την αγροτική ανάπτυξη στο πλαίσιο του μέτρου 122 «Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών». Κύριος στόχος του ελέγχου ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσον η διαχείριση της στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης με σκοπό τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών διενεργείται με αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο.
- 14.** Πιο συγκεκριμένα, ο έλεγχος επικεντρώθηκε στα ακόλουθα ζητήματα:
- α) Είναι επαρκής ο σχεδιασμός του μέτρου;
  - β) Είναι κατάλληλη η διαδικασία εφαρμογής;
  - γ) Είναι ικανοποιητική η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του μέτρου;
- 15.** Ο έλεγχος κάλυψε τόσο την Επιτροπή όσο και επιλεγμένα κράτη μέλη. Στο επίπεδο της Επιτροπής, οι ελεγκτικές εργασίες αφορούσαν τον σχεδιασμό του μέτρου και τις δραστηριότητες διαχείρισής του, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης των ΠΑΑ που υπέβαλαν τα κράτη μέλη και της παρακολούθησης της χρηματοδοτικής στήριξης στο πλαίσιο του μέτρου. Στο επίπεδο των κρατών μελών, στο πλαίσιο του ελέγχου του Συνεδρίου πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στην Ισπανία (Γαλικία), την Ιταλία (Τοσκάνη), την Ουγγαρία, την Αυστρία και τη Σλοβενία. Σε αυτά τα κράτη μέλη αντιστοιχεί άνω του 50 % των συνολικών δαπανών που δηλώθηκαν για το μέτρο 122 κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού 2007–2013.
- 16.** Στις ελεγκτικές εργασίες συμπεριλαμβάνονταν συνεντεύξεις με τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές, καθώς και επιθεώρηση των ΠΑΑ και των σχετικών εθνικών ή περιφερειακών νομοθετικών διατάξεων και διαδικασιών, ιδίως εκείνων που ακολουθούνται για την επιλογή των επενδυτικών έργων. Πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες επισκέψεις σε 50 από τα έργα που έλαβαν στήριξη, προκειμένου να εξακριβωθούν οι επιδράσεις των επενδύσεων (βλέπε **παράρτημα II** για λεπτομέρειες).
- 17.** Επιπλέον, το Συνέδριο απέστειλε ερωτηματολόγια σε δύο κράτη μέλη που επέλεξαν να μην εφαρμόσουν το μέτρο παρά το γεγονός ότι ο τομέας της δασοκομίας είναι ιδιαίτερα σημαντικός σε αυτά (Φινλανδία και Σουηδία), καθώς και σε τρία κράτη μέλη που είχαν δηλώσει μηδενικές ή ελάχιστες δαπάνες έως το τέλος του 2010, μολονότι οι αρχικές προβλέψεις τους για τις δαπάνες στο πλαίσιο του μέτρου ήταν υψηλές (Βουλγαρία, Ελλάδα και Ρουμανία).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

- 18.** Στο πλαίσιο του ελέγχου εξετάσθηκε κατά πόσον η αιτιολόγηση στην οποία στηρίχθηκε ο σχεδιασμός του μέτρου και η πρότασή του υπήρξε επαρκής.
- 19.** Στο προοίμιο του κανονισμού²⁵, αναφέρεται ότι τα ιδιωτικά δάση διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική δραστηριότητα των αγροτικών περιοχών και, επομένως, η ενίσχυση της ΕΕ είναι σημαντική για τη βελτίωση και διεύρυνση της οικονομικής αξίας τους, για την αύξηση της διαφοροποίησης της παραγωγής και για τη διεύρυνση των ευκαιριών διάθεσης στην αγορά, σε τομείς όπως η ανανεώσιμη ενέργεια, διατηρώντας παράλληλα τη βιώσιμη διαχείριση και τον πολυλειτουργικό ρόλο των δασών. Στο προοίμιο του κανονισμού δεν πραγματοποιείται ρητή αναφορά στα δάση που ανήκουν σε δήμους.
- 20.** Στο πλαίσιο του ελέγχου δεν βρέθηκε να έχει διενεργηθεί οποιαδήποτε ειδική ανάλυση SWOT²⁶ της Επιτροπής σχετικά με την κατάσταση του τομέα της δασοκομίας σε επίπεδο ΕΕ, βάσει της οποίας να αιτιολογείται η πρόταση ειδικής χρηματοδοτικής στήριξης για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας δασών που ανήκουν σε ιδιώτες και δήμους ή στην οποία να προσδιορίζεται το δημόσιο συμφέρον στο οποίο ανταποκρίνεται η εν λόγω στήριξη.
- 21.** Για την αιτιολόγηση του μέτρου 122, οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρέπεμψαν στη συνέχεια στις γνώμες και τις εκθέσεις της Μόνιμης Δασικής Επιτροπής²⁷, βάσει των οποίων θεώρησαν ότι αιτιολογείται η πρόταση για το μέτρο 122. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν είχε στη διάθεσή της καμία από τις γνώμες αυτές πριν από την υποβολή της πρότασής της²⁸ στο Συμβούλιο για στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ, γεγονός το οποίο υποδεικνύει έλλειψη της δέουσας προετοιμασίας.
- 22.** Οι δήμοι ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση δασών που ανήκουν σε άλλες τοπικές αρχές. Για παράδειγμα, στην περιφέρεια της Τοσκάνης, η διαχείριση των περιφερειακών δασών έχει εκχωρηθεί στους δήμους. Μολονότι στην πράξη δεν υπήρχε διαφορά για έναν δήμο μεταξύ της διαχείρισης των δασών του και της διαχείρισης των εκχωρημένων σε αυτόν περιφερειακών δασών, το μέτρο 122 δεν μπορούσε να εφαρμοστεί σε περιφερειακά δάση, γεγονός που υποδεικνύει την ύπαρξη ασυνέπειας στο μέτρο.

²⁵ Αιτιολογική σκέψη 22 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005.

²⁶ Ανάλυση SWOT: Ανάλυση πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών. Αποσκοπεί στην κατάρτιση, αναθεώρηση και επικαιροποίηση της στρατηγικής και του σχεδιασμού λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των ενδιαφερομένων μερών και τους διαθέσιμους πόρους.

²⁷ Οι γνώμες της ΜΔΕ για την αιτιολόγηση των ειδικών αναγκών σχετικά με την επενδυτική στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 122 είναι οι εξής: α) «SFC opinion on climate change and forestry» (Γνώμη της ΜΔΕ για την αλλαγή του κλίματος και τη δασοκομία)· β) «SFC opinion on wood mobilisation» (Γνώμη της ΜΔΕ για την αξιοποίηση του ξύλου)· γ) «SFC opinion on valuation and financing methods for non-wood forest woods and services» (Γνώμη της ΜΔΕ για τις μεθόδους αποτίμησης και χρηματοδότησης για δασικά προϊόντα και δασικές υπηρεσίες εκτός της ξυλείας)· και δ) «SFC opinion on forestry measures in Rural Development» (Γνώμη της ΜΔΕ για τα μέτρα για τη δασοκομία στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης).

²⁸ COM(2004) 490 τελικό της 14ης Ιουλίου 2004.

ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

- 23.** Στους κανονισμούς δεν περιλαμβάνεται ορισμός της έννοιας «οικονομική αξία των δασών», στη βελτίωση της οποίας αποσκοπεί το μέτρο 122, παρά το γεγονός ότι είναι απαραίτητος ο σαφής ορισμός της προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον τα χρηματοδοτηθέντα έργα όντως αύξησαν ή όχι την οικονομική αξία των δασών που έλαβαν στήριξη στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος²⁹ (βλέπε σημείο 49). Σύμφωνα με την Eurostat³⁰, η οικονομική αξία ενός δάσους συνίσταται κυρίως στην αξία της γης και στην αξία του δάσους το οποίο αναπτύσσεται σε αυτήν. Ωστόσο, καθώς και για τις δύο αυτές αξίες το πλέον αντικειμενικό εργαλείο μέτρησης είναι η αγοραία τιμή, η αγοραία αξία ενός δασοτεμαχίου ενδέχεται να ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με παράγοντες όπως η δυνατότητα καλλιέργειας του εδάφους, η σύνθεση των ειδών των δένδρων, η ηλικία των συστάδων, η τοποθεσία, η πρόσβαση και άλλοι παράγοντες. Επιπλέον, οι αξίες αυτές δεν είναι άμεσα διαθέσιμες.

²⁹ Επιπλέον, υφίσταται μια εγγενής πολυπλοκότητα, η οποία συνδέεται με το γεγονός ότι τα συγκεκριμένα επακόλουθα των περισσότερων δασικών επενδύσεων μπορούν να εξακριβωθούν μόνο μακροπρόθεσμα, όταν η αξία των δασών ενδέχεται να βασίζεται λιγότερο σε τυχόν επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν και περισσότερο σε άλλες συνθήκες ή παράγοντες της αγοράς.

³⁰ Eurostat, *The European Framework for integrated Environmental and Economic Accounting for Forests – IEEAF* (Το ευρωπαϊκό πλαίσιο για ολοκληρωμένους περιβαλλοντικούς και οικονομικούς λογαριασμούς για τη δασοκομία), Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο, 2002.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΑΣΟΚΟΜΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΛΗΦΘΕΙΣΑ ΣΤΗΡΙΞΗ

- 24.** Σύμφωνα με τη νομική βάση, οι πράξεις για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών αφορούν επενδύσεις σε επίπεδο δασοκομικής εκμετάλλευσης, αλλά η έννοια «δασοκομική εκμετάλλευση» δεν ορίζεται περαιτέρω. Σύμφωνα με τον ορισμό της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΗΕ/ΗΕ), ως «εκμετάλλευση» νοούνται ένα ή περισσότερα δασοτεμάχια τα οποία αποτελούν ενιαία μονάδα από άποψη διαχείρισης ή χρήσης³¹. Με βάση τα ανωτέρω, το Συνέδριο θεωρεί ότι η στήριξη θα πρέπει να προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες ενός δικαιούχου, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος της δασοκομικής του εκμετάλλευσης. Μέσω του ελέγχου διαπιστώθηκαν αρκετές περιπτώσεις (Ουγγαρία και Σλοβενία) στις οποίες η στήριξη που διατέθηκε για την αγορά νέων μηχανημάτων και εξοπλισμού υπερέβαινε κάθε πιθανή χρήση για την οποία θα μπορούσε ένας δικαιούχος να την αξιοποιήσει στη δασοκομική του εκμετάλλευση (π.χ. βλέπε σημείο 33)³².

³¹ Πηγή: ΟΕΕ/ΗΕ/FAO Βάση δεδομένων TBFR-2000, Temperate and Boreal Forest Resource Assessment 2000 (Αξιολόγηση των πόρων των εύκρατων και βορείων δασών 2000).

³² Ένα σύνολο ξεχωριστών ιδιοκτησιών που τελούν υπό διαχείριση βάσει ενιαίας εταιρικής στρατηγικής θα μπορούσε να αποτελέσει δασοκομική εκμετάλλευση σύμφωνα με τον ορισμό της ΟΕΕ/ΗΕ και, ως εκ τούτου, να λαμβάνει δημόσια στήριξη, όμως κάτι τέτοιο δεν ίσχυε στις περιπτώσεις που ελέγχθηκαν στην Ουγγαρία και στη Σλοβενία.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ

- 25.** Σύμφωνα με τη νομική βάση, η παροχή στήριξης στον τομέα της δασοκομίας δεν θα πρέπει να έχει οποιαδήποτε αρνητική επίπτωση στον ανταγωνισμό³³. Όσον αφορά άλλα δασοκομικά μέτρα (όπως η συνιστώσα του μέτρου 123 για τη δασοκομία³⁴), η στήριξη περιορίζεται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις³⁵. Εφόσον παρόμοια προϋπόθεση δεν προβλέπεται για το μέτρο 122, η έλλειψη οποιαδήποτε αποτρεπτικού περιορισμού όσον αφορά το μέγεθος, τη βασική οικονομική δραστηριότητα ή το νομικό καθεστώς του δικαιούχου ενδέχεται να ενισχύσει τη θέση των μεγάλων επιχειρήσεων στην αγορά³⁶.

ΣΧΕΔΙΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

- 26.** Σύμφωνα με τη νομική βάση, οι επενδύσεις πρέπει να βασίζονται σε σχέδια δασικής διαχείρισης για δασοκομικές εκμεταλλεύσεις που υπερβαίνουν ένα ορισμένο μέγεθος το οποίο καθορίζουν τα κράτη μέλη στα προγράμματά τους³⁷. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι τα κράτη μέλη ορίζουν πολύ διαφορετικά όρια για το μέγεθος των δασοκομικών εκμεταλλεύσεων, πάνω από τα οποία απαιτείται σχέδιο δασικής διαχείρισης, με αποτέλεσμα σε μία περίπτωση (Αυστρία), το 99 % ουσιαστικά των ιδιωτών ιδιοκτητών δασών να απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή³⁸.

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΥΛΟΤΟΜΗΣΗ

- 27.** Σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις³⁹, οι πράξεις που λαμβάνουν στήριξη για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών αφορούν επενδύσεις σε επίπεδο δασοκομικών εκμεταλλεύσεων και μπορούν να περιλαμβάνουν επενδύσεις για «εξοπλισμό συγκομιδής», ενώ οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την αναγέννηση μετά την τελική υλοτόμηση εξαιρούνται από τη στήριξη. Το Συνέδριο θεωρεί ότι δεν είναι συνεπές, αφενός, να παρέχεται στήριξη για τις επενδύσεις σε εξοπλισμό συγκομιδής και, αφετέρου, να εξαιρείται η στήριξη για την αναγέννηση μετά την τελική υλοτόμηση.

³³ Προϊμίο (σκέψη 32) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005: «Η στήριξη δεν θα πρέπει να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό και θα πρέπει να είναι ουδέτερη ως προς την αγορά».

³⁴ Μέτρο «προστιθέμενη αξία στα γεωργικά και δασοκομικά προϊόντα» (μέτρο 123), άρθρο 28, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005: «Στην περίπτωση της δασοκομίας, η στήριξη περιορίζεται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις».

³⁵ Ήτοι σε επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερα από δέκα άτομα και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή/και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

³⁶ Οι σουηδικές αρχές, σε απάντησή τους σε ερώτηση του Συνεδρίου σχετικά με τους λόγους για τους οποίους δεν ενεργοποίησαν το μέτρο, εξήγησαν ότι δεν θα πρέπει να χορηγείται στήριξη για την αύξηση της παραγωγής ή της αξίας της γης, καθώς ενδέχεται να προκληθεί στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των ιδιοκτητών δασικών εκτάσεων. Αντιθέτως, στήριξη παρέχεται μόνο για περιβαλλοντικούς σκοπούς.

³⁷ Άρθρο 27 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005. Τα σχέδια δασικής διαχείρισης που αρμόζουν στο μέγεθος και τη χρήση της δασικής έκτασης βασίζονται στη σχετική εθνική νομοθεσία καθώς και στα υφιστάμενα σχέδια χρήσης της γης και καλύπτουν επαρκώς τους δασικούς πόρους (άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006).

³⁸ Μολοντί σε ένα κράτος μέλος (Ισπανία) τέθηκαν ως ελάχιστο μέγεθος τα 15 εκτάρια, ούτως ώστε να αυξηθούν οι δασικές περιοχές για τις οποίες θα υποβάλλονταν σχέδια δασικής διαχείρισης, σε ένα άλλο (Αυστρία) τέθηκε ένα τόσο υψηλό όριο στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης σχετικά με την υποχρεωτική υποβολή σχεδίου δασικής διαχείρισης (1 000 εκτάρια), ώστε ουσιαστικά το 99 % των ιδιωτών ιδιοκτητών δασών απαλλάχθηκε από την υποχρέωση υποβολής σχεδίου δασικής διαχείρισης κατά την αίτηση χορήγησης στήριξης στο πλαίσιο του μέτρου 122.

³⁹ Άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006.

ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, Η ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΗΤΑΝ ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ

- 28.** Το ΕΓΤΑΑ υλοποιείται στα κράτη μέλη μέσω των ΠΑΑ, τα οποία πρέπει να περιλαμβάνουν εκ των προτέρων αξιολόγηση και ανάλυση της κατάστασης όσον αφορά τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες και τις προσδιορισμένες ανάγκες, καθώς και την επιλεγείσα στρατηγική για την κάλυψη των εν λόγω αναγκών και τη βελτιστοποίηση της κατανομής των πόρων.
- 29.** Στα ΠΑΑ των πέντε **κρατών μελών**⁴⁰ ή **περιφερειών στις οποίες πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις**, ο προσδιορισμός των αναγκών, στον βαθμό που πραγματοποιήθηκε, αφορούσε το σύνολο του δασοκομικού τομέα, γεγονός που δυσχέρανε τον εντοπισμό σχέσεων μεταξύ συγκεκριμένων αναγκών και μέτρων.
- 30.** Στο πλαίσιο του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι οι ανάγκες αυτές δεν είχαν εν γένει περιγραφεί επαρκώς στα ΠΑΑ (βλέπε **πλαίσιο 1**). Συγκεκριμένα, η ανάλυση και η αιτιολόγηση των προτεραιοτήτων των διαφόρων ειδών δασικών περιοχών και δικαιούχων ήταν ανεπαρκής. Επιπλέον, η απαιτούμενη περιγραφή των οικονομικών δυνατοτήτων γινόταν μόνο με γενικούς όρους ή απουσίαζε εντελώς.

⁴⁰ Γαλικία (Ισπανία), Τοσκάνη (Ιταλία), Ουγγαρία, Αυστρία και Σλοβενία.

ΠΛΑΙΣΙΟ 1

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΣΑΦΟΥΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΤΑ ΠΑΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Στη **Σλοβενία**, η χαμηλή επενδυτική ικανότητα προσδιορίστηκε ως αδυναμία του τομέα της δασοκομίας, ωστόσο δεν πραγματοποιήθηκε ξεχωριστή ανάλυση των αναγκών όσον αφορά το είδος των δικαιούχων, ανεξαρτήτως εάν οι επιχειρήσεις ήταν νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Συνεπώς, το Συνέδριο διαπίστωσε ότι οι δασοκομικές επιχειρήσεις με υψηλή επενδυτική ικανότητα θα μπορούσαν να επωφεληθούν από σημαντικά ποσά δημόσιας στήριξης.

Στην περίπτωση της **Αυστρίας**, στο ΠΑΑ δεν προσδιορίζονταν οι αδυναμίες του δασοκομικού τομέα τις οποίες αποσκοπούσε να εξαλείψει το μέτρο. Παρά το γεγονός ότι στο ΠΑΑ περιλαμβάνεται ποσοτική εκτίμηση των περιοχών στις οποίες διοχετεύεται η στήριξη, δεν παρατίθενται οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται δημόσια χρηματοδότηση.

- 31.** Η Επιτροπή ενέκρινε τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, παρόλο που σε αυτά δεν προσδιορίζονταν συγκεκριμένες ανάγκες ιδιοκτητών δασικών εκτάσεων για χρηματοδοτική στήριξη με σκοπό τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών τους.
- 32.** Στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Ελλάδα, μολοντί είχε προγραμματιστεί η διάθεση μεγάλων χρηματικών ποσών, η δήλωση δαπανών έως το τέλος του 2011 ήταν μηδενική (στην περίπτωση της Ελλάδας και της Ρουμανίας) ή περιλάμβανε πολύ χαμηλά ποσά (στην περίπτωση της Βουλγαρίας). Το Συνέδριο ενημερώθηκε από τα εν λόγω κράτη μέλη ότι οι διαχειριστικές αρχές τους αποφάσισαν να μεταφέρουν τα ποσά των χρηματοδοτικών πόρων που είχαν προγραμματιστεί για το μέτρο 122 σε άλλα μέτρα (στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία ανακατανεμήθηκε το 80 % και το 33 % αντίστοιχα των ποσών που είχαν αρχικά προγραμματισθεί) ή να μεταθέσουν την υλοποίηση του μέτρου σε μεταγενέστερο στάδιο της περιόδου προγραμματισμού ή ακόμη και να διακόψουν το μέτρο (Ελλάδα).

⁴¹ 500 000 ευρώ (Σλοβενία)· 735 000 ευρώ (Ουγγαρία — το 2008).

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΕΘΕΝΤΕΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΔΥΣΑΝΑΛΟΓΑ ΥΨΗΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

- 33.** Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ του μεγέθους των δασικών περιοχών που δηλώθηκε από τους αιτούντες και του επιπέδου της χορηγηθείσας δημόσιας στήριξης, μέσω του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι, ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη (Ουγγαρία και Σλοβενία) τέθηκαν σχετικά υψηλά ανώτατα όρια για τη χορήγηση δημόσιας στήριξης⁴¹, δεν ορίστηκε ωστόσο οποιαδήποτε αναλογικότητα μεταξύ του μεγέθους των δασικών περιοχών που δηλώθηκε από τους αιτούντες και του επιπέδου δημόσιας χρηματοδότησης που μπορούσε να χορηγηθεί. Σε ένα κράτος μέλος (Σλοβενία), σε δικαιούχο ο οποίος δήλωσε τρία εκτάρια δασικής περιοχής, εγκρίθηκε επένδυση ύψους 1,1 εκατομμυρίων ευρώ για εξοπλισμό συγκομιδής και βοηθητικά μηχανήματα και έλαβε από το ΕΓΤΑΑ 375 000 ευρώ. Σε άλλο κράτος μέλος (Αυστρία), έως το 2009 χορηγούνταν χρηματοδότηση σε δικαιούχους οι οποίοι δεν ήταν ιδιοκτήτες δασών, για επενδύσεις στην επεξεργασία βιομάζας, χωρίς να απαιτείται από αυτούς να δηλώσουν συγκεκριμένη δασική περιοχή· για παράδειγμα, εγκρίθηκε η αίτηση δικαιούχου, ο οποίος δεν δήλωσε καθόλου δασική έκταση, για έργο 132 000 ευρώ και έλαβε από το ΕΓΤΑΑ 17 000 ευρώ.
- 34.** Ωστόσο, στην Ουγγαρία, οι διαχειριστικές αρχές μετέβαλαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας το 2010, προκειμένου να καταστήσουν τη στήριξη αναλογική με το μέγεθος των καταχωρισμένων δασικών περιοχών και περιόρισαν το ποσό της ενίσχυσης σε 115 500 ευρώ κατ' ανώτατο όριο.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΣΥΜΒΑΤΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

- 35.** Παρά το γεγονός ότι η στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 122 μπορεί να παρέχεται μόνο για επενδύσεις, μέσω του ελέγχου διαπιστώθηκαν περιπτώσεις στις οποίες χορηγήθηκε στήριξη για μη διαρκή αγαθά, όπως αναλώσιμα μικρής διάρκειας (Τοσκάνη)⁴² και λειτουργικές δαπάνες παραγωγής (Αυστρία)⁴³. Το Συνέδριο θεωρεί ότι, εν γένει, η απόκτηση τέτοιου είδους μη διαρκών αγαθών δεν αποτελεί επένδυση. Ομοίως, οι λειτουργικές δαπάνες δεν είναι δυνατόν να θεωρούνται επενδύσεις.
- 36.** Σε ορισμένα κράτη μέλη (Ουγγαρία και Σλοβενία, βλέπε *παράρτημα II*) δεν υπήρχε η απαίτηση οι δικαιούχοι να έχουν στην ιδιοκτησία τους ή να μισθώνουν τις δασικές εκτάσεις στις οποίες μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα μηχανήματα για τα οποία έλαβαν χρηματοδότηση. Οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν από εργολάβους/παρόχους υπηρεσιών δεν είναι δυνατόν να θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκαν αποκλειστικά για τους σκοπούς μιας συγκεκριμένης δασοκομικής εκμετάλλευσης και, ως τέτοιες, δεν είναι δυνατόν να θεωρούνται επιλέξιμες βάσει του ισχύοντος κανονισμού (βλέπε σημείο 24).

ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 122 ΘΑ ΕΙΧΑΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΕΙ ΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΤΡΟΠΟ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΕΓΤΑΑ

- 37.** Η στήριξη του ΕΓΤΑΑ αξιοποιείται μέσω διαφόρων μέτρων, για τα οποία πρέπει να διασφαλίζεται η μεταξύ τους συνέπεια⁴⁴. Δεδομένης της διαφοράς του ανώτατου ποσοστού ενίσχυσης που μπορεί να χορηγηθεί ανάλογα με το κάθε μέτρο, η χρηματοδότηση μιας πράξης στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου μέτρου και όχι ενός άλλου δεν είναι ουδέτερη από άποψη προϋπολογισμού⁴⁵. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι από τον έλεγχο δεν εντοπίστηκε καμία περίπτωση διπλής χρηματοδότησης της ίδιας πράξης.
- 38.** Ωστόσο, διαπιστώθηκαν περιπτώσεις επενδύσεων που έλαβαν στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 122, οι οποίες συνάδουν περισσότερο με τον σκοπό του μέτρου 121 «εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων», το οποίο παρέχει στήριξη σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για τη γενικότερη βελτίωση των επιδόσεών τους. Για παράδειγμα, στην Ουγγαρία η αγορά γεωργικών μηχανημάτων χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του μέτρου 122. Στην Τοσκάνη, στο πλαίσιο του ίδιου μέτρου χρηματοδοτήθηκε η αγορά μηχανημάτων ξήρανσης καλλιεργούμενων κάστανων, η ανακαίνιση κτισμάτων γεωργικών εκμεταλλεύσεων που δεν βρίσκονταν σε δασώδεις εκτάσεις και χρησιμοποιούνταν κατά τη συγκομιδή για τη διαλογή και την προσωρινή αποθήκευση των κάστανων, καθώς και η ανακαίνιση εγκαταστάσεων σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την αποθήκευση εργαλείων και μηχανημάτων.

⁴² Εξοπλισμός ατομικής προστασίας, όπως στολές, κράνη, υποδήματα, γάντια, κιβώτια πρώτων βοηθειών, κ.λπ.

⁴³ Χορηγήθηκε στήριξη για μερική κάλυψη λειτουργικών δαπανών για δραστηριότητες που σχετίζονται με την προετοιμασία της βιομάζας, όπως μεταφορά, ξήρανση και αποθήκευση.

⁴⁴ Άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006.

⁴⁵ Για παράδειγμα, το ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης για το μέτρο 122 είναι κατά 10 % υψηλότερο από το ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης για το μέτρο 121 (εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων) ή για το μέτρο 123 (αύξηση της αξίας των δασικών προϊόντων), βλέπε το παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005. Το γενικό ποσοστό για επενδύσεις στο πλαίσιο του μέτρου 122 είναι 50 %, ενώ στο πλαίσιο των μέτρων 121 και 123 είναι μόνο 40 %.

- 39.** Στην Ιταλία, την Ουγγαρία και τη Σλοβενία, δασοκομικές επιχειρήσεις έλαβαν στήριξη για την αγορά μηχανημάτων που αφορούν την εκτέλεση εργασιών στις οποίες χρησιμοποιείται το ξύλο ως πρώτη ύλη πριν από το βιομηχανικό προϊόντά του στο εργοστάσιο (υλοτόμηση, αποφλοίωση, τεμαχισμός, μεταφορά) ή για εργασίες μεταποίησης (θρυμματισμός, σχίσιμο, παραγωγή σανίδων και παλετών). Στην Αυστρία, διατέθηκε στήριξη για την κατασκευή αποθηκών και εγκαταστάσεων ξήρανσης και για την αγορά εμπορευματοκιβωτίων μεταφοράς. Το Συνέδριο θεωρεί ότι οι επενδύσεις αυτές συνάδουν λιγότερο με τους στόχους του μέτρου 122 και περισσότερο με τους στόχους του μέτρου «προσθήκη αξίας στα δασοκομικά προϊόντα» (μέτρο 123), καθώς οι επενδύσεις αφορούν την ξυλεία που λαμβάνεται από το δάσος και όχι το ίδιο το δάσος που αποτελείται από ζωντανά δένδρα.

ΔΕΝ ΑΥΞΑΝΟΥΝ ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΥΤΕΣ ΚΑΘΑΥΤΕΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

- 40.** Από τον έλεγχο προέκυψε ότι οι περισσότερες επενδύσεις που έλαβαν στήριξη από το μέτρο μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κατηγορίες: δασικές εργασίες και μηχανήματα. Στην πρώτη περίπτωση (αραίωση, κλάδευση, κ.λπ.), το Συνέδριο θεωρεί ότι, εν γένει, τέτοιου είδους εργασίες βελτιώνουν την αγοραία αξία των δασοσυστάδων: η παραγωγή ποιοτικής ξυλείας συνδέεται αυστηρά με την πυκνότητα των δένδρων, η οποία βελτιώνεται με την αραίωση, ενώ η κλάδευση αποσκοπεί στη μείωση του αριθμού των ρόζων στις ξύλινες σανίδες, γεγονός που αυξάνει την αγοραία τιμή τους (βλέπε **πλαίσιο 2**).

ΠΛΑΙΣΙΟ 2

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΔΑΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 122 (ΑΡΙΣΤΕΡΑ) ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΚΑΜΙΑ ΔΑΣΟΚΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (ΔΕΞΙΑ)

- 41.** Όσον αφορά τις επενδύσεις σε μηχανήματα, το Συνέδριο θεωρεί ότι από μόνη της η αγορά μηχανήματος, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί όχι μόνο σε δασική περιοχή αλλά και σε άλλες περιοχές, π.χ. γεωργικές, δεν συνεπάγεται καθαυτό αύξηση της αξίας της συγκεκριμένης δασικής περιοχής που ανήκει στον ιδιοκτήτη του μηχανήματος. Το Συνέδριο, κατά τις επισκέψεις ελέγχου του, διαπίστωσε ότι πολλοί ιδιοκτήτες δασών ασκούν γεωργικές δραστηριότητες και ότι σε πολλές περιπτώσεις στο πλαίσιο του μέτρου 122 χρηματοδοτήθηκε η αγορά μηχανημάτων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για γεωργικούς σκοπούς, όπως φορτηγά, γεωργικοί ελκυστήρες, άροτρα, σβάρνες, διανομείς λιπασμάτων, εκσκαφείς, κ.λπ. (βλέπε **πλαίσιο 3**).

ΠΛΑΙΣΙΟ 3

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 122

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΕΤΡΟΥΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 42.** Σύμφωνα με τη νομοθεσία⁴⁶, καταρτίζεται «κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης» (ΚΠΠΑ) σε συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Ο κανονισμός ορίζει ότι η πρόοδος, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης σε σχέση με τους στόχους τους μετρώνται μέσω δεικτών που αφορούν την κατάσταση εκκίνησης, καθώς και τη δημοσιονομική εκτέλεση, τις αποδόσεις, τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις των προγραμμάτων⁴⁷.
- 43.** Όσον αφορά το μέτρο 122, η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες οδηγίες όπου ορίζει ως **δείκτες εκροών** τον «αριθμό των δασοκομικών εκμεταλλεύσεων που έλαβαν επενδυτική στήριξη» και τον «συνολικό όγκο επενδύσεων» και ως **δείκτες αποτελεσμάτων** τον «αριθμό εκμεταλλεύσεων που εισήγαγαν νέα προϊόντα ή/και νέες τεχνικές» και την «αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) στις εκμεταλλεύσεις που έλαβαν στήριξη».
- 44.** Το Συνέδριο επισημαίνει ότι οι εν λόγω δείκτες εκροών δεν μετρούν την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων, το οποίο αποτελεί αναπόφευκτη συνέπεια του γεγονότος ότι οι στόχοι δεν είχαν καθοριστεί σαφώς για το μέτρο αυτό.

ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ

- 45.** Το ΚΠΠΑ προβλέπει επίσης τη διενέργεια **ενδιάμεσης αξιολόγησης** το 2010 από ανεξάρτητους αξιολογητές. Για το μέτρο 122 οι ερωτήσεις αξιολόγησης σχετίζονται με τη διαφοροποίηση της παραγωγής⁴⁸, την ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά και του μεριδίου της αγοράς, τη βιώσιμη διαχείριση των δασών και την ανταγωνιστικότητα των δασοκομικών εκμεταλλεύσεων.

⁴⁶ Άρθρο 80 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005.

⁴⁷ Άρθρο 81 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005.

⁴⁸ Ένας από τους στόχους του μέτρου 122 είναι η συμβολή στη διαφοροποίηση (βλέπε αιτιολογική σκέψη 22 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005). Η διαφοροποίηση στη δασοκομία συνεπάγεται τη δημιουργία νέων πηγών εισοδήματος από δασοκομικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της παραγωγής αγαθών εκτός της ξυλείας, όπως φρούτα, μανιτάρια, σπόροι, μέλι κ.λπ. και της παροχής εμπορεύσιμων υπηρεσιών, όπως κυνηγετικές άδειες. Η παραγωγή καυσόξυλων μπορεί επίσης να θεωρηθεί ως διαφοροποίηση σε περιπτώσεις δασών που αξιοποιούνται παραδοσιακά για την παραγωγή βιομηχανικής στρογγυλής ξυλείας και αντιστρόφως.

- 46.** Το Συνέδριο θεωρεί ότι καμία από τις ερωτήσεις αυτές δεν συμβάλλει στην ολοκληρωμένη αξιολόγηση του κατά πόσον το μέτρο επέφερε βελτίωση της οικονομικής αξίας του δάσους. Οι ερωτήσεις που αφορούν το μερίδιο αγοράς και την ανταγωνιστικότητα των δασοκομικών εκμεταλλεύσεων δεν σχετίζονται με την αξιολόγηση των επιδόσεων του μέτρου στις εκμεταλλεύσεις των δικαιούχων που δεν ασκούν εμπορική δραστηριότητα. Επιπλέον, οι εκθέσεις αξιολόγησης εν γένει παραπέμπουν σε απαντήσεις δικαιούχων που είχαν δοθεί σε ερωτηματολόγια αξιολόγησης ή αναπαράγουν συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία για τον τομέα της δασοκομίας, χωρίς να παρέχουν καμία σαφή πληροφορία σχετικά με τα αποτελέσματα του μέτρου 122 όσον αφορά την οικονομική αξία των δασών.

ΜΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

- 47.** Στο πλαίσιο του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι σε κανένα από τα κράτη μέλη ή στις περιφέρειες στις οποίες πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις κατά τη διάρκεια του ελέγχου δεν είχαν καθιερωθεί επαρκείς διαδικασίες με τις οποίες να προσδιορίζεται ο αντίκτυπος των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΓΤΑΑ δράσεων στην οικονομική αξία των σχετικών δασικών περιοχών (δασική γη και δασοσυστάδες), ούτε ζητήθηκε από τους δικαιούχους να παράσχουν σχετικά στοιχεία. Η αξία των δασικών περιοχών πριν από την επένδυση δεν προσδιορίστηκε ούτε έγινε αντιπαραβολή με την κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά την υλοποίηση των επενδύσεων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του μέτρου. Ελλείψει τέτοιου είδους αποτιμήσεων, οι οποίες δεν είναι άμεσα διαθέσιμες, είναι δύσκολο να εξακριβωθεί κατά πόσον όντως επιτεύχθηκαν οι στόχοι του μέτρου.

Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΛΛΩΝ ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ

- 48.** Το Συνέδριο αξιολόγησε κατά πόσον 50 έργα, τα οποία ελέγχθηκαν κατά τη διάρκεια των επισκέψεων ελέγχου, πέτυχαν τους στόχους που είχαν τεθεί από το μέτρο (βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών).

- 49.** Το Συνέδριο διαπίστωσε ότι λίγα μόνο από τα ελεγχθέντα έργα επέφεραν βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών, βελτιώνοντας είτε την αξία της γης (διάνοιξη δασικών μονοπατιών και δρόμων) είτε την αξία των δασοσυστάδων (δασοκομικές εργασίες όπως κλάδευση ή αραίωση). Όσον αφορά τα υπόλοιπα έργα, το Συνέδριο δεν βρήκε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη συνάφειά τους ή τη σημαντική συμβολή τους στη βελτίωση της αξίας των δασών, καθώς αφορούσαν:
- α) τη γεωργία (κάστανα⁴⁹, χορτονομή, πρεμνοφυή δάση βραχυχρόνιας αμειψισποράς, γεωργικά μηχανήματα, κτίσματα σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις),
  - β) τη μεταποίηση και την εμπορία ξυλείας (εξοπλισμός για τον θρυμματισμό καυσόξυλων και εν συνεχεία την ξήρανση ή το πριόνισμα, αποθήκες, εμπορευματοκιβώτια μεταφοράς), και
  - γ) λειτουργικές δαπάνες για την παραγωγή ξυλείας (συγκομιδή, θρυμματισμός και ξήρανση, αναλώσιμα όπως στολές, υποδήματα και γάντια).

⁴⁹ Βλέπε σημείο 38.

⁵⁰ COM(2011) 627 τελικό/2 της 19ης Οκτωβρίου 2011.

⁵¹ Άρθρο 27 του COM(2011) 627 τελικό της 12ης Οκτωβρίου 2011, σ. 50.

⁵² Άρθρο 22.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 2014–2020

- 50.** Η Επιτροπή παρουσίασε τον Οκτώβριο του 2011 πρόταση κανονισμού για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο προγραμματισμού 2014–2020⁵⁰. Στο σχέδιο κανονισμού προτείνεται η στήριξη για επενδύσεις «που σχετίζονται με τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών» να «χορηγείται σε ιδιώτες ιδιοκτήτες δασών, σε δήμους και σε ενώσεις τους»⁵¹. Οι επενδύσεις θα πραγματοποιούνται σε επίπεδο δασοκομικής εκμετάλλευσης και μπορούν να περιλαμβάνουν επενδύσεις σε μηχανήματα και πρακτικές συγκομιδής που είναι φιλικά για το έδαφος και τους πόρους.
- 51.** Στην πρόταση και πάλι δεν παρέχεται καμία ένδειξη του λόγου για τον οποίο η παροχή αφορά ιδιώτες ιδιοκτήτες εν γένει και όχι ειδικές κατηγορίες ιδιοκτητών ή ειδικές καταστάσεις ορισμένων ιδιωτών ιδιοκτητών.
- 52.** Στη γνώμη του αριθ. 1/2012, το Συνέδριο επεσήμανε ότι μολονότι στο σχέδιο κανονισμού θα έπρεπε όλα τα είδη στήριξης για δασοκομικές επενδύσεις να καλύπτονται από ένα μέτρο και όλα τα σχετικά υπομέτρα να αναφέρονται σε ένα ενιαίο άρθρο⁵², το καθένα εξακολουθεί να διέπεται από ειδικές απαιτήσεις και διατάξεις.
- 53.** Το Συνέδριο θεωρεί ότι εάν η πρόταση της Επιτροπής εγκριθεί χωρίς τροποποιήσεις, τα προβλήματα που επισημαίνονται στην παρούσα έκθεση είναι πιθανόν να εξακολουθήσουν να υφίστανται και στην επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

- 54.** Το ειδικό μέτρο 122 «βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών» εγκρίθηκε για πρώτη φορά κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007–2013. Στο πλαίσιο του ελέγχου του Συνεδρίου διαπιστώθηκαν ελλείψεις στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση του μέτρου. Συνεπώς, το Συνέδριο συμπεραίνει ότι η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν διαχειρίστηκαν τις ελεγχθείσες πτυχές της στήριξης για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών με αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο. Δεδομένου ότι προτείνεται η διατήρηση της στήριξης και για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού 2014–2020, το Συνέδριο διατυπώνει τις ακόλουθες συστάσεις.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

- 55.** Στο πλαίσιο του ελέγχου εντοπίστηκαν αδυναμίες στον σχεδιασμό του μέτρου, οι οποίες συνιστούν σημαντικό εμπόδιο στην επιτυχή εφαρμογή του, όπως εξηγείται κατωτέρω.
- 56.** Η Επιτροπή δεν προέβη σε ειδική ανάλυση της κατάστασης του τομέα της δασοκομίας σε επίπεδο ΕΕ, βάσει της οποίας να αιτιολογείται η πρόταση ειδικής χρηματοδοτικής στήριξης για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών που αποτελούν ιδιοκτησία ιδιωτών και δήμων ή στην οποία να προσδιορίζεται το δημόσιο συμφέρον για το οποίο θα πρέπει να παρασχεθεί η στήριξη αυτή (σημεία 18 έως 22).
- 57.** Δεν προσδιορίστηκαν βασικά χαρακτηριστικά του μέτρου στις νομικές διατάξεις, ήτοι η έννοια των όρων «οικονομική αξία των δασών» και «δασοκομική εκμετάλλευση». Επιπλέον, δεν προβλέφθηκαν ειδικές προϋποθέσεις σχετικά με το μέγεθος, τη βασική οικονομική δραστηριότητα ή το νομικό καθεστώς των δυνητικών δικαιούχων προκειμένου να αποφεύγονται κίνδυνοι ενδεχόμενης στρέβλωσης του ανταγωνισμού (σημεία 23 έως 25).
- 58.** Τα κράτη μέλη έθεσαν πολύ διαφορετικά όρια όσον αφορά την έκταση των δασοκομικών εκμεταλλεύσεων, πάνω από τα οποία απαιτείτο σχέδιο δασικής διαχείρισης, όρια που κυμαίνονταν από μια ελάχιστη έκταση που ορίστηκε με σκοπό να αυξηθούν οι δασικές περιοχές για τις οποίες θα υποβάλλονταν σχέδια δασικής διαχείρισης έως ένα τόσο υψηλό όριο που σε ένα κράτος μέλος (Αυστρία), το 99 % των ιδιωτών ιδιοκτητών δασών απαλλάχθηκε ουσιαστικά από την υποχρέωση αυτή (σημείο 26).

- 59.** Επιπλέον, οι ανάγκες δεν περιγράφηκαν επαρκώς στα ΠΑΑ που κατάρτισαν τα κράτη μέλη. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι υπήρξαν αρκετές περιπτώσεις ανεπαρκούς αρχικής ανάλυσης των ειδικών αναγκών που σχετίζονταν με το μέτρο ή ότι το μέτρο δεν ανταποκρινόταν σε καμία ειδική ή επείγουσα ανάγκη στα κράτη μέλη (σημεία 28 έως 31). Αρκετά κράτη μέλη διέκοψαν την εφαρμογή του μέτρου ή ανακατένειμαν το μεγαλύτερο μέρος των κατανεμηθέντων ποσών σε άλλα μέτρα (σημείο 32).

ΣΥΣΤΑΣΗ 1

Η Επιτροπή οφείλει:

- να προσδιορίσει και να αξιολογήσει τις ανάγκες της ΕΕ για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών·
- να καθορίσει σαφώς τα βασικά χαρακτηριστικά που θα διασφαλίσουν ότι η στήριξη της ΕΕ διοχετεύεται για την αντιμετώπιση των αναγκών αυτών, δημιουργώντας, ως εκ τούτου, προστιθέμενη αξία για την ΕΕ.

ΣΥΣΤΑΣΗ 2

Τα κράτη μέλη οφείλουν:

- να περιγράψουν επαρκώς στα ΠΑΑ τις συγκεκριμένες οικονομικές ανάγκες και δυνατότητες των διαφόρων ειδών δασικών περιοχών και δικαιούχων·
- να ενισχύσουν τη διαχείριση των δασών προβλέποντας την εκπόνηση σχεδίων δασικής διαχείρισης για το μεγαλύτερο μέρος των δασοκομικών εκμεταλλεύσεων και την προώθηση της πιστοποίησης των δασικών περιοχών.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΕΘΕΝΤΕΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

- 60.** Στο πλαίσιο του ελέγχου διαπιστώθηκαν πολλές αδυναμίες κατά την εφαρμογή του μέτρου (σημεία 33 έως 41). Ως εκ τούτου, το Συνέδριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, όσον αφορά ορισμένες πτυχές, η διαδικασία εφαρμογής δεν ήταν η ενδεδειγμένη.
- 61.** Συγκεκριμένα, το Συνέδριο εντόπισε περιπτώσεις παροχής δυσανάλογα υψηλής δημόσιας στήριξης σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες (σημεία 33 και 34). Ανάλογα με τον τρόπο προσέγγισης κάθε κράτους μέλους, πολλά από τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν στη συνέχεια δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις του μέτρου· για παράδειγμα, διαπιστώθηκαν περιπτώσεις χορήγησης στήριξης για μη διαρκή αγαθά και για λειτουργικές δαπάνες παραγωγής, καθώς και περιπτώσεις παροχής ενίσχυσης η οποία εκ των πραγμάτων στηρίζει την υλοτόμηση (σημεία 35 και 36). Επίσης, τα κράτη μέλη παρείχαν στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 122 για πράξεις οι οποίες δεν αντιστοιχούν στους στόχους του μέτρου και οι οποίες θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν με καταλληλότερο τρόπο στο πλαίσιο άλλων μέτρων με διαφορετικά κριτήρια επιλεξιμότητας και ποσοστά χρηματοδοτικής ενίσχυσης, που είναι συνήθως χαμηλότερα (σημεία 37 έως 39).
- 62.** Δεν αυξάνουν όλες οι επενδύσεις αυτές καθαυτές την οικονομική αξία των δασών. Η εγγενής σχέση μεταξύ της ενίσχυσης που χορηγήθηκε και μιας πιθανής βελτίωσης της οικονομικής αξίας ενός δάσους ποικίλλει ανάλογα με την τυπολογία της επένδυσης (σημεία 40 και 41).

ΣΥΣΤΑΣΗ 3

Τα κράτη μέλη οφείλουν:

- να ορίσουν επαρκείς απαιτήσεις προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η στήριξη της δασοκομίας στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης είναι συνεπής, σύμφωνη με τις διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις και ότι μεγιστοποιεί την αποτελεσματικότητά της,
- να θέσουν σε εφαρμογή κατάλληλες διαδικασίες ώστε να διασφαλίζουν ότι η στήριξη είναι αποτελεσματική για την πραγματική αύξηση της οικονομικής αξίας των δασικών περιοχών στις οποίες υλοποιούνται οι επενδύσεις.

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ

- 63.** Ως αποτέλεσμα του ελέγχου, το Συνέδριο θεωρεί ότι υφίστανται σημαντικές ελλείψεις οι οποίες παρεμποδίζουν την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της στήριξης.
- 64.** Το ΚΠΠΑ δεν είναι κατάλληλο για την αξιολόγηση του αντικτύπου της χρηματοδοτικής στήριξης που παρασχέθηκε στο πλαίσιο του μέτρου 122, καθώς οι δείκτες επιδόσεων και οι ερωτήσεις αξιολόγησης που περιλαμβάνονται στο ΚΠΠΑ δεν παρέχουν τη δυνατότητα να εξακριβωθεί κατά πόσον οι χρηματοδοτηθείσες επενδύσεις επέφεραν βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών στις περιοχές στις οποίες υλοποιήθηκαν (σημεία 42 έως 46).
- 65.** Τα κράτη μέλη δεν προσδιόρισαν ούτε απαίτησαν από τους δικαιούχους να καθορίσουν την αξία των δασικών περιοχών πριν και μετά τις επενδύσεις. Η έλλειψη αξιολογήσεων σε επίπεδο κρατών μελών ή σε περιφερειακό επίπεδο σχετικά με την αποτελεσματική αύξηση της αξίας των δασών για τα οποία παρασχέθηκε στήριξη για δράσεις παρεμποδίζει την αξιολόγηση όσον αφορά την επίτευξη του βασικού στόχου του μέτρου και, ως εκ τούτου, και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της στήριξης (σημείο 47).
- 66.** Το Συνέδριο διαπίστωσε ότι λίγα μόνο από τα ελεγχθέντα έργα επέφεραν βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών, βελτιώνοντας είτε την αξία της γης (διάνοιξη δασικών μονοπατιών και δρόμων) είτε την αξία των δασοσυστάδων (δασοκομικές εργασίες όπως κλάδευση ή αραίωση).

ΣΥΣΤΑΣΗ 4

Η Επιτροπή οφείλει να βελτιώσει την παρακολούθηση του μέτρου για να διασφαλίσει ότι εφαρμόζεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τους τεθέντες στόχους. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη πρέπει να απαιτούν από τους δικαιούχους να παρέχουν λεπτομέρειες σχετικά με την αξία των δασικών περιοχών τους τόσο πριν όσο και μετά την υλοποίηση των επενδύσεων που λαμβάνουν στήριξη και οι διαχειριστικοί φορείς πρέπει να υποχρεούνται να επαληθεύουν τις αξίες αυτές.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα Ι, του οποίου προεδρεύει ο κύριος Ιωάννης ΣΑΡΜΑΣ, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 12ης Ιουνίου 2013.

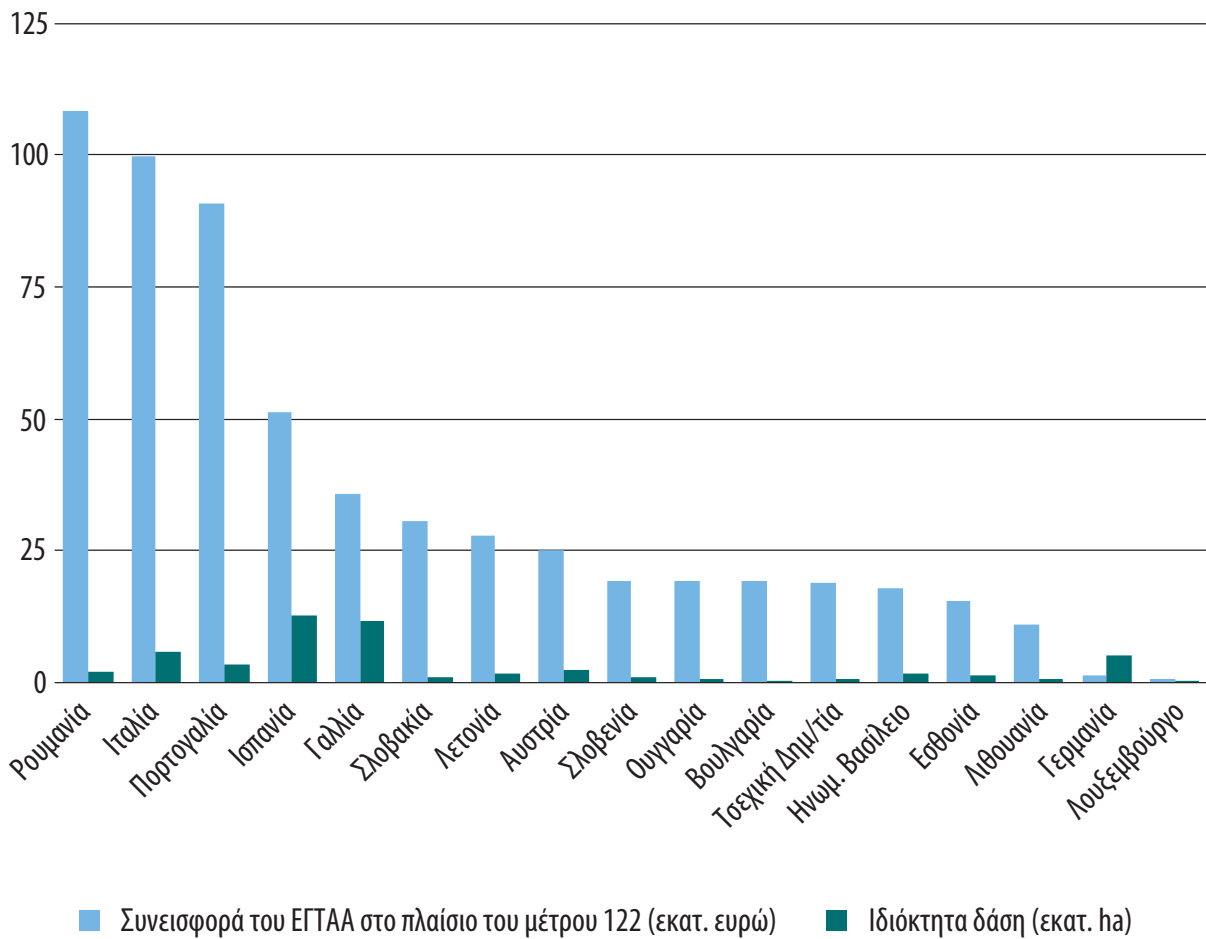
Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Πρόεδρος

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 122
ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΕ ΙΔΙΩΤΕΣ
ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ**

**Προγραμματισμένη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο του μέτρου 122
έναντι ιδιόκτητων δασών ανά κράτος μέλος**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Κράτος μέλος	Προγραμματισμένη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ για το μέτρο 122 στην πρώτη έκδοση του ΠΑΑ 2007–2013	Προγραμματισμένη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ για το μέτρο 122 που περιέχεται στο ΠΑΑ στις 31.12.2011	Σύνολο προγραμματισμένων δημόσιων δαπανών για το μέτρο 122 στις 31.12.2011	Συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ στις 31.12.2011 για νέες εφαρμογές κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007–2013	Σύνολο δημόσιων δαπανών στις 31.12.2011 για νέες εφαρμογές κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007–2013	Δάση και άλλες δασώδεις εκτάσεις	Ιδιόκτητα δάση
	(1 000 ευρώ)					(1 000 ha)	
Βουλγαρία	19 278	9 278	11 597	4 800	6 000	3 927	519
Τσεχική Δημοκρατία	19 158	20 658	27 543	11 438	15 250	2 697	616
Γερμανία	1 400	635	847	236	315	11 076	5 368
Εσθονία	15 565	15 506	20 674	4 016	5 355	2 350	1 345
Ελλάδα	10 630	0	0	0	0	6 539	845
Ισπανία	42 850	51 185	85 533	13 520	25 373	27 747	12 838
Γαλλία	36 220	34 965	67 553	14 904	29 147	17 572	11 841
Ιταλία	103 454	96 201	205 976	22 343	48 996	10 916	6 076
Λετονία	34 066	14 395	19 431	2 169	2 762	3 467	1 696
Λιθουανία	15 375	11 031	14 708	4 276	5 702	2 240	784
Λουξεμβούργο	795	795	3 977	50	250	88	46
Ουγγαρία	8 831	19 289	27 125	9 472	12 806	2 029	861
Αυστρία	26 222	19 817	38 726	14 955	31 693	4 006	2 482
Πορτογαλία	99 244	64 026	76 915	12 451	16 304	3 611	3 382
Ρουμανία	158 692	108 692	133 699	0	0	6 733	2 097
Σλοβενία	18 704	19 454	25 939	12 370	16 495	1 274	962
Σλοβακία	30 720	30 720	41 445	7 987	10 655	1 933	958
Ηνωμένο Βασίλειο	11 683	18 081	25 136	2 149	4 118	2 901	1 922
ΣΥΝΟΛΟ	652 887	534 729	826 824	137 137	231 221	111 106	54 638

Πηγή: Καταρτίστηκε από το ίδιο το Ελεγκτικό Συνέδριο βάσει στοιχείων της ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και στατιστικών της Eurostat για τη δασοκομία το 2011.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ

Χώρα	Αριθμός έργου	Φύση του έργου	Δασική έκταση που έχει δηλωθεί / υπόκειται σε διαχείριση (ha)	Συνολικές επενδύσεις (ευρώ)	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ (ευρώ)	Επιτόπια επίσκεψη
ES	1	Δασοκομικές δράσεις σε πλατύφυλλα και άλλα είδη δέντρων	50,00	104 524,44	56 726,18	32 651,59	ναι
	2	Δασοκομικές δράσεις σε συστάδες ευκαλύπτων	33,84	51 517,76	25 758,90	14 826,82	ναι
	3	Αραιώση και κλάδευση συστάδων κωνοφόρων δέντρων	50,00	92 384,00	55 430,40	31 905,74	ναι
	4	Αραιώση και κλάδευση συστάδων κωνοφόρων δέντρων	50,00	99 524,00	59 714,42	34 371,62	ναι
	5	Αραιώση συστάδων κωνοφόρων δέντρων	50,00	87 584,00	52 550,40	30 248,01	ναι
	6	Πρόγραμμα ολοκληρωμένης αύξησης της αξίας και πρόωθης της πολυεργονικότητας	969,10	53 632,59	26 816,30	15 435,46	όχι
	7	Ενέργειες για την αποτίμηση και την πρόωθηση του πολλαπλεγμένου ρόλου των δασών	947,00	152 913,02	74 615,98	42 948,96	όχι
	8	Εκπόνηση τεχνικών σχεδίων για τη διαχείριση δασωδών εκτάσεων	3 555,06	90 000,00	60 000,00	34 536,00	όχι
	9	Εκπόνηση τεχνικών σχεδίων για τη διαχείριση δασωδών εκτάσεων	6 002,00	150 000,00	90 000,00	51 804,00	όχι
	10	Πρόγραμμα ολοκληρωμένης αύξησης της αξίας και πρόωθης της πολυεργονικότητας	1 410,00	112 916,76	70 150,06	40 378,37	όχι

Χώρα	Αριθμός έργου	Φύση του έργου	Δασική έκταση που έχει δηλωθεί / υπόκειται σε διαχείριση (ha)	Συνολικές επενδύσεις (ευρώ)	Συνολικές δημόσιες δαπάνες (ευρώ)	Συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ (ευρώ)	Επιτόπια επίσκεψη
IT	1	Κλάδευση και εμβολιασμός σε καστανιές για την παραγωγή κάστανων	20,57	159 785,99	95 871,59	42 183,5	ναι
	2	Θαμνοκοπή, κλάδευση και εμβολιασμός σε καστανιές για παραγωγή καρπών	1,36	5 066,64	3 039,98	1 337,59	ναι
	3	Θαμνοκοπή, κλάδευση και εμβολιασμός σε καστανιές για παραγωγή καρπών, αγορά θαμνοκοπτικού μηχανήματος και αλυσσπρίονου	1,42	15 980,14	9 580,14	4 218,76	ναι
	4	Κλάδευση και εμβολιασμός σε καστανιές για παραγωγή καρπών, αγορά μηχανημάτων για δασοκομικές εργασίες και πρώτη επεξεργασία της ξυλείας	5,81 καρποφόροι καστανιές, 59,63 άλλα δέντρα	74 476,24	44 685,74	19 661,73	ναι
	5	Κλάδευση και εμβολιασμός σε καστανιές για παραγωγή καρπών, αγορά μηχανημάτων για δασοκομικές εργασίες	7,05 καρποφόροι καστανιές, 59,63 άλλα δέντρα	132 117,05	79 270,23	34 878,9	ναι
	6	Ανακίνηση χώρου στη γεωργική εκμετάλλευση για να χρησιμοποιηθεί για τη διαλογή και την προσωρινή αποθήκευση κάστανων- αγορά εργαλείων και μηχανημάτων για τη φροντίδα των καστανιών	3,54	58 184,32	34 910,59	15 360,66	ναι
	7	Αγορά μηχανημάτων για δασοκομικές εργασίες και πρώτη επεξεργασία της ξυλείας (ριμούλ-κούμενο, γερανός, ελκυστήρας, εκκαφέας, τεμαχιστής), καθώς και εξοπλισμού ατομικής προστασίας (ολόσωμες φόρμες, κράνη, υποδή-ματα, γάντια, ειδή πρώτης βοήθειας)	243,06	224 108,29	134 465,04	59 164,62	ναι
	8	Αγορά δασικού ελκυστήρα για την κλάδευση πείκων (<i>pinus pinea</i>)	32,88	286 439,11	171 862,75	75 619,361	ναι
	9	Αποκατάσταση φυτειών φελλοφόρων δρυών (θαμνοκοπή και καθαρισμός δέντρων, κλάδευση)	94,00	389 568,91	230 103,57	101 246,27	ναι
	10	Αποκατάσταση φυτειών φελλοφόρων δρυών (θαμνοκοπή και καθαρισμός δέντρων, κλάδευση), αγορά μηχανημάτων για δασοκομικές εργασίες (εκκαφέας, ριμούλκούμενο, θαμνοκοπτικό μηχανήμα, γερανός, αλυσσπρίονο)	5,00 αποκατεστημένες φελλοφόροι δρυες, 931,00 άλλες δασώδεις εκτάσεις	331 348,17	198 808,90	43 737,96	ναι

Χώρα	Αριθμός έργου	Φύση του έργου	Δασική έκταση που έχει δηλωθεί / υπόκειται σε διαχείριση (ha)	Συνολικές επενδύσεις (ευρώ)	Συνολικές δημόσιες δαπάνες (ευρώ)	Συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ (ευρώ)	Επιτόπια επίσκεψη
IT	11	Αραίωση τεχνητών φυτειών μαύρης πεύκης μεγάλης ηλικίας, προκειμένου να προωθηθεί η ελάτη που ενδημεί στην περιοχή και να προσχθεί η φυσική αναγέννηση του δάσους με την αρχική μεικτή του σύνθεση από κωνοφόρα και πλατύφυλλα δέντρα	15,32	37 646,46	22 587,88	9 938,67	vai
	12	Αποκατάσταση φυτείας με καρποφόρους καστανιές (αραίωση, κλάδευση, εμβολιασμός), μερική ανακαίνιση κτηρίου γεωργικής εκμετάλλευσης, αγορά και εγκατάσταση στο κτήριο μονάδας ξήρανσης κάστανων, κατάρτιση σχεδίου δασικής διαχείρισης	5,00 καρποφόροι καστανιές, 64,00 άλλα δέντρα	19 603,65	10 835,57	4 767,65	vai
	13	Αραίωση φυτειών μαύρης πεύκης ηλικίας περίπου 50 ετών με σκοπό την προαγωγή της φυσικής αναγέννησης με πλατύφυλλα είδη-αγορά μηχανημάτων (εκακαφέας, τεμαχιστής, σχιστικό μηχανήματα ξύλου)	6,47	99 509,57	57 121,65	25 133,53	vai
	14	Αραίωση φυτειών μαύρης πεύκης ηλικίας περίπου 50 ετών με σκοπό την προαγωγή της φυσικής αναγέννησης με πλατύφυλλα είδη-αγορά ρυμουλκούμενου και βαρούλικου	5,52	47 698,00	28 618,80	12 592,27	vai
	15	Οικοδόμηση και εξοπλισμός προνοσηπρίου για την παραγωγή σανίδων και παλετιών	20,00	182 854,26	109 712,57	48 273,53	vai
	16	Αγορά εκακαφέα	105,33	104 950,00	62 970,00	27 706,80	vai
	17	Αγορά δασικού γερανού και ρυμουλκούμενου	105,33	45 208,33	27 125,00	11 935,00	vai
	18	Αγορά δασικού ελκυστήρα	105,33	35 500,00	21 300,00	9 372,00	vai
	19	Αγορά μηχανημάτων (σχιστικό μηχανήματα ξύλου, θερμκοπτικό, αλυσοπρίονο, βαρούλκο) και εξοπλισμός ατομικής προστασίας (ολόσωμες φόρμες, κράνη, υποδήματα, γάντια)	45,00	13 360,00	8 016,00	3 527,04	vai

Χώρα	Αριθμός έργου	Φύση του έργου	Δασική έκταση που έχει δηλωθεί / υπόκειται σε διαχείριση (ha)	Συνολικές επενδύσεις (ευρώ)	Συνολικές δημόσιες δαπάνες (ευρώ)	Συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ (ευρώ)	Επιτόπια επίσκεψη
HU	1	Μηχανήματα — ελκυστήρας, φορτηγό, ρυμουλκούμενο, άροτρο, διανομείς λιπάσματος	68,41	667 904,00	333 952,00	248 093,00	ναι
	2	Μηχανήματα — ελκυστήρας, γερανός, μεταφορέας ξυλείας, ρυμουλκούμενο	586,91	747 435,00	373 718,00	277 635,00	ναι
	3	Μηχανήματα — θρυμματιστής ξύλου, ελκυστήρας, γερανός, μεταφορέας ξυλείας, ρυμουλκούμενο	868,03	1 424 309,00	712 154,00	529 059,00	ναι
	4	Μηχανήματα — ελκυστήρας, ρυμουλκούμενο, άροτρο, σβάρνα	124,52	443 795,00	221 897,00	164 847,00	ναι
	5	Μηχανήματα — ελκυστήρας, άροτρο	94,30	183 007,00	91 504,00	45 423,00	ναι
	6	Μηχανήματα — ελκυστήρας, σβάρνα, ρυμουλκούμενο	301,73	168 373,00	84 186,00	62 542,00	ναι
	7	Μηχανήματα — ελκυστήρας, άροτρο, σβάρνα	116,97	837 792,00	418 896,00	311 198,00	όχι
	8	Μηχανήματα — ελκυστήρας, σβάρνα, άροτρο, ρυμουλκούμενο	51,60	429 535,00	214 768,00	159 551,00	όχι
	9	Μηχανήματα — ελκυστήρας, γερανός, μεταφορέας ξυλείας	2 632,48	656 168,00	328 084,00	243 734,00	όχι
	10	Μηχανήματα — ελκυστήρας, άροτρο, σβάρνα	66,14	827 713,00	413 853,00	307 451,00	όχι
	11	Μηχανήματα — ελκυστήρας, άροτρο, σβάρνα, ρυμουλκούμενο	107,75	220 776,00	110 388,00	82 007,00	όχι
	12	Μηχανήματα — ελκυστήρας, σβάρνα, διανομείς λιπάσματος	625,30	268 519,00	134 259,00	99 741,00	όχι
	13	Μηχανήματα — ελκυστήρας, θρυμματιστής ξύλου	89,68	430 259,00	215 129,00	159 819,00	όχι
	14	Μηχανήματα — ελκυστήρας, άροτρο, σβάρνα, ρυμουλκούμενο	162,86	159 228,00	79 614,00	59 145,00	όχι

Χώρα	Αριθμός έργου	Φύση του έργου	Δασική έκταση που έχει δηλωθεί / υπόκειται σε διαχείριση (ha)	Συνολικές επενδύσεις (ευρώ)	Συνολικές δημόσιες δαπάνες (ευρώ)	Συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ (ευρώ)	Επιτόπια επίσκεψη
ΑΤ	1	Φύτευση ιτιών και λεικών σε γεωργικές εκτάσεις για προμεφυγή δάση βραχυχρόνιας αμειψισποράς (αμειψισπορά 3–4 ετών)	0,39	1 170,00	585,00	284,84	ναι
	2	Φύτευση πλατύφυλλων ειδών σε δάση κωνοφόρων που έχουν καταστραφεί από καταιγίδα	10,40	62 400,00	31 200,00	15 150,72	ναι
	3	Αραίωση συστάδων κωνοφόρων δέντρων ύψους έως 15 μέτρων	7,90	7 260,00	3 630,00	1 767,45	ναι
	4	Φύτευση πλατύφυλλων ειδών σε δάση κωνοφόρων που έχουν καταστραφεί από καταιγίδα	17,47	53 077,59	26 536,00	12 889,84	ναι
	5	Αγορά ριμουλκούμενου γερανού	6 400,00	44 166,67	15 458,00	7 506,40	ναι
	6	Κατάρτιση σχεδίου δασικής διαχείρισης	1 000,00	36 667,67	18 333,00	8 902,50	ναι
	7	Αραίωση συστάδων κωνοφόρων δέντρων ύψους έως 15 μέτρων	20,00	30 000,00	15 000,00	7 303,50	ναι
	8	Εξοπλισμός ξήρανσης ρινημάτων ξύλου	ά.α. ¹	132 443,07	36 000,00	17 481,60	ναι
	9	Θρυμματισμός και ξήρανση ρινημάτων ξύλου λεικών από προμεφυγή δάση βραχυχρόνιας αμειψισποράς που βρίσκονται σε αγροτικές εκτάσεις (αμειψισπορά 3–4 ετών)	2,20	1 900,20	950,00	462,55	ναι

¹ Η Αυστρία χρηματοδότησε επενδύσεις για επεξεργασία βιομάζας, χωρίς να ζητήσει από τους δικαιούχους να δηλώσουν συγκεκριμένες δασικές εκτάσεις.

Χώρα	Αριθμός έργου	Φύση του έργου	Δασική έκταση που έχει δηλωθεί / υπόκειται σε διαχείριση (ha)	Συνολικές επενδύσεις (ευρώ)	Συνολικές δημόσιες δαπάνες (ευρώ)	Συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ (ευρώ)	Επιτόπια επίσκεψη
ΑΤ	10	Φύτευση λευκών σε γεωργικές εκτάσεις για προνομφη δάση βραχυχρόνιας αμειψισποράς (αμειψισπορά 3–4 ετών)	0,62	1 560,00	780,00	379,78	ναι
	11	Αγορά εμπορευματοκιβωτίου μεταφοράς ρινισμάτων ξύλου	ά.α. ¹	19 600,00	3 920,00	1 908,65	ναι
	12	Αραίωση συστάδων πλατύφυλλων δέντρων ύψους έως 18 μέτρων	20,00	30 000,00	15 000,00	7 303,50	ναι
	13	Κατασκευή αποθήκης για ρινίσματα ξύλου	ά.α. ¹	124 650,67	24 930,00	12 138,42	ναι
	14	Φύτευση που προάγει τη φυσική αναγέννηση, αραίωση σε συστάδες πλατύφυλλων δέντρων ύψους έως 18 μέτρων, καθώς και συστάδων κωνοφόρων δέντρων ύψους έως 15 μέτρων	26,50	22 419,40	11 209,00	5 443,09	ναι
	15	Εκμετάλλευση και θρυμματισμός ξύλου λεύκας και ιτιάς από προνομφη δάση βραχυχρόνιας αμειψισποράς που βρίσκονται σε αγροτικές εκτάσεις (αμειψισπορά 3–4 ετών)	21,80	20 736,66	10 368,00	5 048,18	ναι

¹ Η Αυστρία χρηματοδότησε επενδύσεις για επεξεργασία βιομάζας χωρίς να ζητήσει από τους δικαιούχους να δηλώσουν συγκεκριμένες δασικές εκτάσεις.

Χώρα	Αριθμός έργου	Φύση του έργου	Δασική έκταση που έχει δηλωθεί / υπόκειται σε διαχείριση (ha)	Συνολικές επενδύσεις (ευρώ)	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ (ευρώ)	Επιτόπια επίσκεψη
SI	1	Δασικό μονοπάτι	38,15	15 641,00	7 965,00	5 973,00	ναι
	2	Μηχανήματα — ελκυστήρας	23,70	69 510,00	34 550,00	25 913,00	ναι
	3	Δασική οδός	19,82	66 170,00	31 521,00	23 641,00	ναι
	4	Δασική οδός	261,15	40 564,00	20 282,00	15 211,00	όχι
	5	Μηχανήματα — ελκυστήρας, συλλεκτική μηχανή	3,49	230 890,00	138 534,00	103 901,00	ναι
	6	Μηχανήματα — ρυμουλκούμενο	45,63	45 449,00	5 500,00	4 125,00	όχι
	7	Δασική οδός	24,00	50 654,00	21 106,00	15 829,00	όχι
	8	Μηχανήματα — συλλεκτική μηχανή, ελκυστήρας, μεταφορέας ξυλείας, φορητό με γερανό / ανυψωτικό βραχίονα	3,30	1 157 730,00	500 000,00	375 000,00	ναι
	9	Δασικό μονοπάτι	15 350,00	21 752,00	10 876,00	8 157,00	όχι
	10	Μηχανήματα — ελκυστήρας	1,70	79 099,00	39 550,00	-29 662,00	όχι

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

VI.

Παρά το γεγονός ότι ορισμένες πτυχές του μέτρου θα μπορούσαν να επεξηγηθούν με μεγαλύτερη σαφήνεια, η εφαρμογή θα μπορούσε να βελτιωθεί και οι προκλήσεις που έπρεπε να υπερνικηθούν όσον αφορά την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, την εφαρμογή και τα αποτελέσματα ήταν ισχυρότερες σε ορισμένες περιπτώσεις.

Επιπλέον, έχουν αντληθεί διδάγματα που θα εφαρμοστούν την επόμενη περίοδο —κυρίως μέσω κατευθυντήριων γραμμών και στο πλαίσιο της διαδικασίας προγραμματισμού.

VII.

Η Επιτροπή ανέλυσε την κατάσταση του δασοκομικού τομέα στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για το 2005, το οποίο αποτέλεσε το παράρτημα της ανακοίνωσης σχετικά με την εφαρμογή της Δασικής Στρατηγικής της ΕΕ [έγγραφο αριθ. SEC(2005) 333].

Η έννοια του όρου «οικονομική αξία» πράγματι δεν προσδιορίστηκε στις νομικές διατάξεις. Ωστόσο, θεωρήθηκε ως αρκετά σαφής όρος και για τους σκοπούς της παρακολούθησης/αξιολόγησης ορίστηκε από τον δείκτη αποτελέσματος «αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ)».

Η έννοια του όρου «δασοκομική εκμετάλλευση» πράγματι δεν προσδιορίστηκε. Μπορεί να χρειαστούν στο μέλλον πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά το συγκεκριμένο σημείο. Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό μπορούν να επιλυθούν ορισμένα ζητήματα μέσω ενός ορισμού της έννοιας του όρου «δάσος» στις σχετικές νομικές πράξεις.

Οι ειδικές προϋποθέσεις σχετικά με το μέγεθος, την κύρια δραστηριότητα και το νομικό καθεστώς των δικαιούχων θεωρούνται ένα ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί σε επιμέρους προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (ΠΑΑ), βάσει μιας ανάλυσης ΠΑΕΑ¹. Η Επιτροπή θα δώσει τη δέουσα προσοχή στο ζήτημα των σχεδίων δασικής διαχείρισης στη διαπραγμάτευση των μελλοντικών ΠΑΑ και θα παράσχει κατευθυντήριες γραμμές, ανάλογα με τις ανάγκες.

¹ Ανάλυση ΠΑΕΑ: Ανάλυση των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών. Κάθε ΠΑΑ πρέπει να περιλαμβάνει μια ανάλυση ΠΑΕΑ ως μέρος της βάσης για τον προγραμματισμό των δαπανών, μέσω του ΠΑΑ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΙΧ.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο 122 χρησιμοποιήθηκε με λανθασμένο τρόπο σε ορισμένες αλλά όχι σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρει το Συνέδριο. Ωστόσο, θα καταβάλει τις απαραίτητες προσπάθειες (μεταξύ άλλων μέσω αρχικών κατευθυντήριων γραμμών) ώστε να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη / οι περιφέρειες χρησιμοποιούν το σωστό μέτρο για την υποστήριξη μιας δεδομένης πράξης κατά την επόμενη περίοδο.

Βλέπε επίσης τις απαντήσεις στα σημεία 35, 36 και 37, για συγκεκριμένα παραδείγματα όσον αφορά την ορθή εφαρμογή γενικά, και τις απαντήσεις στα σημεία 40 και 42, για παραδείγματα σχετικά με τη χρήση του σωστού μέτρο.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι στις περιπτώσεις που το μέτρο 122 ήταν το κατάλληλο προς χρήση μέτρο, η οικονομική αξία των δασών πράγματι αυξήθηκε —ακόμη και αν η ακριβής φύση της σχέσης μεταξύ της ενίσχυσης και της αύξησης της αξίας των δασών ποίκιλλε ανάλογα με το είδος της επένδυσης.

Η Επιτροπή θα διερευνήσει με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό η επιθυμητή σχέση μεταξύ των επενδύσεων όσον αφορά τον εξοπλισμό και των βελτιώσεων στην οικονομική αξία των δασών θα μπορούσε να διασαφηνιστεί στις σχετικές νομικές πράξεις.

Κοινή απάντηση στα σημεία X και XI.

Οι δείκτες και τα ζητήματα αξιολόγησης του τρέχοντος ΚΠΠΑ συνδέονται με το σκεπτικό και τους στόχους του μέτρου και τον άξονα στον οποίο περιλαμβάνεται και συμβάλλουν σημαντικά στη συνολική αξιολόγηση του μέτρου.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατάλληλη ανάλυση των σχετικών στοιχείων εντός του πλαισίου που προβλέπεται μπορεί να απεικονίζει τις οικονομικές βελτιώσεις που προκύπτουν μέσω των επενδύσεων που υποστηρίζονται στο πλαίσιο αυτού του μέτρου. Αναγνωρίζεται ωστόσο ότι τα κράτη μέλη έχουν αντιμετωπίσει ορισμένες δυσκολίες κατά τη διενέργεια της εν λόγω οικονομικής ανάλυσης και ως εκ τούτου η Επιτροπή: 1) εξέδωσε συμπληρωματικές κατευθυντήριες γραμμές σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο και 2) εξέτασε την κατάσταση προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης και της αξιολόγησης για την επόμενη περίοδο.

Για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, αναπτύσσει ένα ΚΠΠΑ το οποίο θα συμβάλει στην αξιολόγηση, για κάθε ΠΠΑ, της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή έναντι των από κοινού καθορισμένων δεικτών-στόχων για τις προτεραιότητες και θα επικεντρωθεί σε τομείς που έχουν επιλεγεί για το πρόγραμμα. Στη βάση βρίσκεται ένα σχέδιο δεικτών το οποίο για κάθε τομέα-στόχο θέτει το στόχο και τις προγραμματισμένες εκροές και δαπάνες για τα μέτρα που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των σκοπών και των στόχων του προγράμματος. Το σχέδιο δεικτών αντιπροσωπεύει με μεγαλύτερη ακρίβεια την ποσοτικοποιημένη λογική παρέμβασης για κάθε επιμέρους πρόγραμμα απ' ό,τι η υφιστάμενη άκαμπτη δομή άξονα.

Η ποιοτική αξιολόγηση του μέτρου 122 διαδραματίζει σημαντικό ρόλο παράλληλα με την ποσοτική αξιολόγηση, δεδομένου ότι ορισμένες φορές χρειάζεται περισσότερος χρόνος προκειμένου μια πολιτική παρέμβαση να οδηγήσει σε ένα σαφώς μετρήσιμο αποτέλεσμα στην περίπτωση της δασοκομίας απ' ό,τι στην περίπτωση της γεωργίας.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

XII.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι στις περιπτώσεις που το μέτρο 122 ήταν το κατάλληλο προς χρήση μέτρο, η οικονομική αξία των δασών πράγματι αυξήθηκε.

Κατά την εκτίμηση της συμβολής στη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη διαφορετικοί παράγοντες, όπως είναι η πολυλειτουργικότητα και η βιωσιμότητα.

XIII.

Όσον αφορά τη σύσταση ότι η Επιτροπή πρέπει να καθορίσει και να αξιολογήσει τις ανάγκες της ΕΕ για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών, καθώς και να καθορίσει με σαφήνεια τα βασικά χαρακτηριστικά, η Επιτροπή συμφωνεί ότι πρέπει να συνεχίσει να προσδιορίζει και να αξιολογεί την ανάγκη βελτίωσης της οικονομικής αξίας των δασών στην ΕΕ, με τέτοιο τρόπο ώστε να δικαιολογήσει σε γενικές γραμμές την ένταξη της σχετικής στήριξης στην πολιτική αγροτικής ανάπτυξης.

Θεωρεί ότι οι μελέτες που είναι ήδη διαθέσιμες δηλώνουν ανάγκες σε γενικές γραμμές σε επίπεδο ΕΕ².

² Οι εν λόγω μελέτες περιλαμβάνουν (μεταξύ άλλων): «Προοπτικές για την προσφορά ξύλου και άλλων προϊόντων δασοκομίας από περιοχές κατακερματισμένων δομών της δασικής ιδιοκτησίας»,

http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/supply-wood/index_en.htm «Κατευθυντήριες γραμμές ορθής πρακτικής για τη βιώσιμη αξιοποίηση του ξύλου στην Ευρώπη»,

http://ec.europa.eu/agriculture/fore/publi/forest_brochure_en.pdf και «Μελέτη των επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης στην οικονομική βιωσιμότητα της δασοκομίας της ΕΕ»,

http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/viability_forestry/index_en.htm

Η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να εξακολουθήσουν να αξιολογούνται πιο συγκεκριμένες ανάγκες και να προσδιορίζονται σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο προγραμμάτων από τις αρμόδιες εθνικές και περιφερειακές αρχές.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι πρέπει να εξακολουθήσει να καθορίζει τις βασικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας σε επίπεδο ΕΕ, αλλά ότι πιο συγκεκριμένες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και κριτήρια επιλογής θα πρέπει να καθορίζονται στο πλαίσιο επιμέρους ΠΑΑ. Πιστεύει ότι οι προτάσεις της για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο μετά το 2013 ακολουθούν την εν λόγω προσέγγιση. Ωστόσο, η Επιτροπή θα πρέπει να παράσχει πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές στο συγκεκριμένο θέμα.

Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό η επιθυμητή σχέση μεταξύ των επενδύσεων όσον αφορά τον εξοπλισμό και οι βελτιώσεις στην οικονομική αξία των δασών θα μπορούσε να διασαφηνιστεί στις σχετικές νομικές πράξεις.

Όσον αφορά τη σύσταση ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να περιγράφουν στο ΠΑΑ τους τις συγκεκριμένες οικονομικές ανάγκες και δυνατότητες των διαφόρων τύπων δασικών περιοχών και δικαιούχων, καθώς και να ενισχύουν τη διαχείριση των δασών, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η αρχή της επικουρικότητας αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όσον αφορά τα σημεία που αναφέρθηκαν —σύμφωνα, για παράδειγμα, με την «Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (A6-0015/2006).

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι απαιτούνται επαρκείς περιγραφές. Το επίπεδο λεπτομέρειας που απαιτείται όσον αφορά τους τύπους της περιοχής και του δικαιούχου μπορεί να διαφέρει από τη μία περιοχή ΠΑΑ στην άλλη.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ένα εύλογο ποσοστό των δασών που υποστηρίζονται μέσω του μέτρου θα πρέπει να υποκεινται σε σχέδια δασικής διαχείρισης. Αυτό το «εύλογο ποσοστό» πρέπει να καθορίζεται στο πλαίσιο της διαδικασίας προγραμματισμού.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Όσον αφορά τη σύσταση ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν απαιτήσεις για να διασφαλίζεται ότι η στήριξη της δασοκομίας είναι συνεπής και να εφαρμόζουν τις κατάλληλες διαδικασίες ώστε να διασφαλίζεται ότι η στήριξη είναι αποτελεσματική για την αύξηση της οικονομικής αξίας των δασικών περιοχών, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η αρχή της επικουρικότητας αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όσον αφορά τα σημεία που τέθηκαν —σύμφωνα, για παράδειγμα, με την «Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Α6-0015/2006).

Για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, αναπτύσσει ένα ΚΠΠΑ το οποίο θα συμβάλει στην αξιολόγηση, για κάθε ΠΠΑ, της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή έναντι των από κοινού καθορισμένων δεικτών-στόχων για τις προτεραιότητες και θα επικεντρωθεί σε τομείς που έχουν επιλεγεί για το πρόγραμμα. Στη βάση βρίσκεται ένα σχέδιο δεικτών το οποίο για κάθε τομέα-στόχο θέτει τον στόχο και τις προγραμματισμένες εκροές και δαπάνες για τα μέτρα που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των σκοπών και των στόχων του προγράμματος. Το σχέδιο δεικτών αντιπροσωπεύει με μεγαλύτερη ακρίβεια την ποσοτικοποιημένη λογική παρέμβασης για κάθε επιμέρους πρόγραμμα απ' ό,τι η υφιστάμενη άκαμπτη δομή άξονα.

Η ποιοτική αξιολόγηση του μέτρου 122 μπορεί να διαδραματίζει πολύτιμο ρόλο παράλληλα με την ποσοτική αξιολόγηση, δεδομένου ότι μερικές φορές χρειάζεται περισσότερος χρόνος προκειμένου μια πολιτική παρέμβαση να οδηγήσει σε ένα σαφώς μετρήσιμο αποτέλεσμα στην περίπτωση της δασοκομίας απ' ό,τι στην περίπτωση της γεωργίας.

Όσον αφορά τη σύσταση ότι η Επιτροπή πρέπει να βελτιώσει την παρακολούθηση του μέτρου, η Επιτροπή συμφωνεί ότι οι δικαιούχοι θα πρέπει να υποχρεούνται να παράσχουν στοιχεία. Ωστόσο, τα εν λόγω στοιχεία μπορεί να είναι σε μεγάλο βαθμό θεμελιώδους χαρακτήρα και απαιτούν σημαντική επεξεργασία για να επιτρέψουν την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις αυξήσεις της αξίας.

Για την κατάρτιση των δεικτών αποτελέσματος, όπως η «αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ)», ζητήθηκε από τα κράτη μέλη³ να συλλέγουν σχετικές πληροφορίες για την ΑΠΑ από τις στηριζόμενες εκμεταλλεύσεις, όταν η αίτηση έχει εγκριθεί και δύο έτη μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, προκειμένου να ενσωματωθεί όσο το δυνατόν περισσότερο η μακροπρόθεσμη επίδραση των επενδύσεων.

³ Έγγραφο εργασίας που παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες στα κράτη μέλη για τον δείκτη αποτελέσματος «αύξηση ΑΠΑ»: http://enrd.ec.europa.eu/app_templates/filedownload.cfm?id=84053593-C697-FF89-ED5C-51797D9754FD

Στην πράξη, αποδείχτηκε δύσκολο για τις διαχειριστικές αρχές (ΔΑ) να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα στοιχεία και να διενεργήσουν την ανάλυση που απαιτείται για την κατάρτιση τιμών για αυτούς τους τύπους δεικτών αποτελεσμάτων ως μέρος των τακτικών τους δραστηριοτήτων παρακολούθησης. Ως εκ τούτου, για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, το έργο της κατάρτισης τιμών για τον συγκεκριμένο δείκτη θα πρέπει να το αναλάβουν οι αξιολογητές του προγράμματος.

Η Επιτροπή θεωρεί πως αυτό αποτελεί μια εφικτή και κατάλληλη προσέγγιση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

20.

Κατά την κατάρτιση των μέτρων που αφορούν τη δασοκομία, η Επιτροπή χρησιμοποίησε την ανάλυση που ήταν διαθέσιμη.

Μία από τις κύριες πηγές ήταν το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής στο παράρτημα της ανακοίνωσης σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της ΕΕ της 10ης Μαρτίου 2005 (SEC(2005) 333), που προσδιόρισε τις ανάγκες και τους στρατηγικούς στόχους.

Βλέπε παράγραφο 30 και τις σχετικές υποσημειώσεις.

21.

Οι γνωμοδοτήσεις στις οποίες αναφέρεται το Συνέδριο δεν ήταν πράγματι διαθέσιμες το 2004. Ωστόσο, η ουσία των εν λόγω γνωμοδοτήσεων ήδη περιλαμβανόταν στη δασική στρατηγική της ΕΕ (COM(1998) 649) και στη συνέχεια στο σχετικό ψήφισμα του Συμβουλίου 99C56, τα οποία ήταν διαθέσιμα το 2004.

Μεταξύ άλλων, η στρατηγική καθορίζει την έκταση της ιδιωτικής δασικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ (που αντιπροσωπεύει το 65 % του συνόλου των δασών), τον αριθμό των ιδιωτών ιδιοκτητών και το επίπεδο κατακερματισμού που προκύπτει.

Η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για την αγροτική ανάπτυξη μετά το 2013 έλαβε υπόψη της τη γνωμοδότηση της ΜΔΕ του 2009 και την «Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Α6-0015/2006) του 2006.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

22.

Το ΠΑΑ της Τσολκάνης ορίζει σαφώς ότι η στήριξη είναι διαθέσιμη μόνο για τα δάση που αποτελούν ιδιοκτησία ιδιωτών ή των ενώσεών τους, ή των δήμων και των ενώσεών τους.

Η επιλεξιμότητα για τη στήριξη στην περίπτωση δασών που ανήκουν σε εθνικές ή περιφερειακές κυβερνήσεις, αλλά τα οποία διαχειρίζονται άλλοι φορείς, αποτελεί θέμα συζήτησης στις συνεχιζόμενες επίσημες συζητήσεις σχετικά με το μέλλον της ΚΓΠ.

23.

Στην επιστήμη και στην πρακτική της δασοκομίας, η έννοια της «οικονομικής αξίας των δασών» είναι ορθά αναγνωρισμένη και έχουν επίσης αναγνωριστεί μια σειρά από ενέργειες που οδηγούν σε πιθανή αύξηση της αξίας μακροπρόθεσμα. Τα κράτη μέλη μπορούν να προσαρμόσουν αυτό το σύνολο των πράξεων στις δικές τους συνθήκες.

Ενδείξεις ως προς τα είδη των σχεδίων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της βελτίωσης της οικονομικής αξίας των δασών περιλαμβάνονται στην εισαγωγική φράση του άρθρου 20 (στοιχείο β) του κανονισμού 1698/2005, η οποία αναφέρεται σε «αναδιάρθρωση και ανάπτυξη του φυσικού δυναμικού και προαγωγή της καινοτομίας».

Η «δυναμική» οικονομική αξία μιας δασικής περιοχής μπορεί να εξαρτάται από την πιθανή χρήση ενός δάσους και το κοινωνικοοικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον. Αυτό συνηγορεί κατά του υπερβολικά στενού ορισμού της «οικονομικής αξίας». Τέλος, το κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης καθορίζει έναν δείκτη αποτελέσματος «αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) στις εκμεταλλεύσεις που έλαβαν στήριξη». Αυτό συμβάλλει στην έννοια του τι θα πρέπει να επιτύχει το μέτρο.

24.

Μπορεί να χρειαστούν στο μέλλον πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τον όρο «δασοκομική εκμετάλλευση».

Στο βαθμό που ο εξοπλισμός χρησιμοποιείται κυρίως για τους σκοπούς της διαχείρισης της εκμετάλλευσης του επενδυτή και η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα δεν είναι τέτοια που να συνεπάγεται δυσανάλογη αγορά για τον σκοπό αυτό, η επένδυση αυτή θα πρέπει να θεωρηθεί ότι πραγματοποιήθηκε στο επίπεδο της εκμετάλλευσης.

Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό η επιθυμητή σχέση μεταξύ των επενδύσεων όσον αφορά τον εξοπλισμό και οι βελτιώσεις στην οικονομική αξία των δασών θα μπορούσε να διασαφηνιστεί στις σχετικές νομικές πράξεις.

Βλέπε επίσης την απάντηση στο σημείο 35 σχετικά με την Ουγγαρία.

25.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο 123 απαιτεί μια διαφορετική προσέγγιση, διότι μεγαλύτερες εταιρείες με χρηστή διαχείριση που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας δεν αναμένεται να αντιμετωπίζουν συνήθως ιδιαίτερες δυσκολίες στην άντληση των απαιτούμενων κεφαλαίων για να κάνουν χρήσιμες επενδύσεις σε σχέση με τις εν λόγω δραστηριότητες.

Η Επιτροπή φρονεί ότι, αντιθέτως, δεν είναι αναγκαίος ο άμεσος περιορισμός όσον αφορά το μέγεθος των δικαιούχων για τους οποίους θα μπορούσε να δοθεί η στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 122.

Όσον αφορά την αύξηση της οικονομικής αξίας των δασών, η στήριξη είναι συχνά απαραίτητη για μεγάλους δικαιούχους, καθώς και για τους μικρούς, δεδομένου ότι οι σχετικές πράξεις που στηρίζονται από το μέτρο 122 είναι συχνά ασύμφωρες βραχυπρόθεσμα, ακόμη και στην περίπτωση μεγάλων δικαιούχων.

Η οικονομική αξία και η απόδοση μιας εκμετάλλευσης εξαρτάται από πολλούς άλλους παράγοντες, εκτός από το μέγεθος. Επομένως, η εκτίμηση όσον αφορά τις κατηγορίες δασών που θα πρέπει ή δεν θα πρέπει να λαμβάνουν ενίσχυση —μεταξύ άλλων όσον αφορά το μέγεθος— πραγματοποιείται καλύτερα σε επίπεδο ΠΑΑ.

Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες, αναμένεται πράγματι να θέσουν πρόσθετους όρους επιλεξιμότητας για τη στήριξη δυνάμει αυτού του μέτρου στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους ανάλογα με τις ανάγκες, σύμφωνα με τις συνθήκες της περιοχής προγραμματισμού.

Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση της Σουηδίας, η Επιτροπή παραπέμπει το Συνέδριο στην απάντησή της στο σημείο 24 —σχετικά με τις ασυνήθιστα ευνοϊκές συνθήκες που απολαμβάνει ο τομέας δασοκομίας στη Σουηδία.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

27.

Κατά τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων για τα ΠΑΑ, η Επιτροπή διευκρίνισε την προβλεπόμενη έννοια της σχετικής διάταξης του άρθρου 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1974/2006.

Το επιδιωκόμενο νόημα είναι ότι η επαναφύτευση με τα ίδια είδη δέντρων και την ίδια δομή δεν μπορεί να υποστηριχθεί. Αυτό θεωρείται μια πτυχή συνήθους πρακτικής στην εμπορική δασοκομία και δεν οδηγεί σε αρκετά μεγάλη αύξηση της αξίας των δασών σε σχέση με την κατάσταση πριν από την κοπή.

Από την άλλη πλευρά, αναμένεται ότι μια σημαντική αναδιάρθρωση του δάσους, ή αλλαγή της σύνθεσης των ειδών —που οδηγεί σε αύξηση της αξίας— θα πρέπει να είναι επιλέξιμες για στήριξη.

28.

Η απαίτηση βελτιστοποίησης της κατανομής των πόρων δεν αναφέρεται ρητά στη νομοθεσία, ωστόσο είναι αυτονόητη.

Εκτός από την ανάλυση που προβλέπεται στα ΠΑΑ, τα κράτη μέλη συμπεριέλαβαν ανάλυση της κατάστασής τους στα εθνικά στρατηγικά τους σχέδια (ΕΣΧ). Σε αρκετές περιπτώσεις αναφέρθηκαν σε αυτά στα εθνικά δασικά τους προγράμματα/σχέδια ή ισοδύναμες πράξεις ως βάση των πολιτικών τους που σχετίζονται με τον τομέα της δασοκομίας.

29.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αρχή της επικουρικότητας αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όσον αφορά τα σημεία που αναφέρθηκαν —σύμφωνα, για παράδειγμα, με την «Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Α6-0015/2006).

Οι αρχές της Ουγγαρίας⁴, της Τοσκάνης⁵, της Σλοβενίας⁶, της Αυστρίας⁷ και της Γαλικίας⁸ κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για τον κατάλληλο προσδιορισμό των αναγκών, γεγονός που επέτρεψε μια σύνδεση με το μέτρο 122.

⁴ Όσον αφορά την Ουγγαρία, το ΝΠΑΟ (Νέο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης της Ουγγαρίας) έχει ως εξής: «Λόγω της πρόσφατης ιδιωτικοποίησης των δασών (40 % των δασών έχουν ιδιωτικοποιηθεί), η πιο επείγουσα ανάγκη είναι ο εκσυγχρονισμός των μηχανημάτων και του εξοπλισμού των ιδιωτικών δασών.» Ως εκ τούτου, το ΝΠΑΟ προσδιορίζει ειδικές ανάγκες για τα ιδιωτικά δάση και στοχεύει στη στήριξη των ιδιωτικών δασών τουλάχιστον 50 εκταρίων, όπου η διαχείριση των δασών που βασίζεται σε ένα σχέδιο δασικής διαχείρισης είναι διασφαλισμένη.

⁵ Όσον αφορά την Ιταλία (Τοσκάνη), ένα μεγάλο μέρος της σχετικής ανάλυσης στην πραγματικότητα περιλαμβάνεται στο σχετικό Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο (ΕΣΣ). Το ιταλικό ΕΣΣ παρέχει μια σαφή ανάλυση ΠΑΕΑ για τα δάση και θέτει μια σειρά συναφών στόχων, π.χ. την προαγωγή της εξοικονόμησης ενέργειας, τον εκσυγχρονισμό των μηχανημάτων και του εξοπλισμού των ιδιωτικών δασών —που συνδέονται σαφώς με το μέτρο 122.

⁶ Όσον αφορά τη Σλοβενία, το ΠΑΑ προβλέπει μια λεπτομερή «ανάλυση της κατάστασης, υπό το πρίσμα των δυνατών και αδύνατων σημείων» όσον αφορά τον δασικό τομέα (κεφάλαιο 3.1.2). Εξετάζει ειδικά χαρακτηριστικά του δασικού τομέα στη Σλοβενία και προτείνει βελτιώσεις. Ο τομέας χαρακτηρίζεται από χαμηλή εργατική απόδοση και η κατάσταση των δασών μπορεί να βελτιωθεί μέσω της καλύτερης προσβασιμότητας των δασών, π.χ. με τη δημιουργία δασικών δρόμων και μονοπατιών. Επιπλέον, οι κακές ποιότητας και ανεπαρκείς υποδομές και ο ανεπαρκής εξοπλισμός για τα έργα του τομέα δασοκομίας αναφέρονται ως λόγοι για το υψηλό κόστος διαχείρισης.

⁷ Όσον αφορά την Αυστρία, το ΠΑΑ προσδιορίζει τις ακόλουθες ανάγκες: α) αύξηση της οικονομικής και οικολογικής αξίας των δασών, μέσω της ενίσχυσης της μικτής σύνθεσης δασοσυστάδων (κεφάλαιο 3.1.3, σ. 34), β) ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα δασοκομίας (κεφάλαιο 3.2.2.1, σ. 63). Αυτό θα επιτευχθεί με την αύξηση της διαθεσιμότητας πρώτων υλών ξυλείας και, κατά συνέπεια, με την αύξηση του ενεργειακού εφοδιασμού. Διαπιστώθηκε ότι, το μέτρο 122 στον πίνακα της σ. 64 (ΠΑΕΑ) παραλείφθηκε λόγω συντακτικού λάθους. Αυτό θα διορθωθεί με την εισαγωγή του στο πλαίσιο της επόμενης τροποποίησης του προγράμματος.

⁸ Όσον αφορά τη Γαλικία, οι ειδικές ανάγκες για τον τομέα δασοκομίας οι οποίες εντοπίζονται στην ανάλυση ΠΑΕΑ, όπως η μικρή οικονομική διάσταση των δασικών εκμεταλλεύσεων (σ. 45 ΠΑΑ) συνδέονται άμεσα και αντιμετωπίζονται με το μέτρο 122. Η ανάγκη αύξησης της οικονομικής διάστασης των δασών αναγνωρίζεται σαφώς στο πλαίσιο της ορθολογικής παρέμβασης του μέτρου 122.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

30.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι ανάγκες και οι ευκαιρίες έχουν περιγραφεί με επαρκή σαφήνεια ώστε να καταστεί το μέτρο προγραμματισμού 122 κατάλληλο και εφικτό σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν οι εν λόγω αναλύσεις θα μπορούσαν να βελτιωθούν σε ορισμένες περιπτώσεις.

Πλαίσιο 1

Όσον αφορά τη Σλοβενία: το ΠΑΑ της προσδιορίζει με σαφήνεια αρκετές αδυναμίες του τομέα δασοκομίας. Για παράδειγμα, ο εξοπλισμός χαμηλού τεχνικού επιπέδου και οι ανεπαρκείς εργασιακές τεχνικές αναφέρονται ως μία από τις αιτίες της χαμηλής αξιοποίησης του οικονομικού δυναμικού των δασών. Το να καταστούν τα δάση πιο ανοικτά/προσβάσιμα περιγράφεται ως ευκαιρία για τη μείωση του κόστους της προμήθειας ξυλείας και κατά συνέπεια ως συμβολή στην αύξηση των εσόδων από τα δάση.

Ωστόσο, σε σχέση με μια ξεχωριστή ανάλυση των αναγκών με βάση τους τύπους των δικαιούχων, αυτό δεν αποτελούσε νομική απαίτηση και η Σλοβενία δεν παρουσίασε τέτοια ανάλυση.

Ενώ δεν αναφέρονται ρητά οι αδυναμίες του αυστριακού ΠΑΑ, οι εν λόγω αδυναμίες εντοπίστηκαν στην περίπτωση της Αυστρίας ως εξής: περιορισμένη αποδοτικότητα των μικρών δασών και μικρή διαθεσιμότητα βιομάζας. Κατά συνέπεια, μειώνεται η ενδεχόμενη ανταγωνιστικότητα. Η εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού οδήγησε τη διαχειριστική αρχή να αναμένει ότι θα καλύπτονταν περίπου 50 000 εκτάρια.

Η παράλειψη αυτή θα διορθωθεί με την εισαγωγή τους στο πλαίσιο της επόμενης τροποποίησης του προγράμματος.

31.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν μέσω της εκπόνησης της έκθεσης εφαρμογής της δασικής στρατηγικής της ΕΕ, του συνεχούς διαλόγου με τους εκπροσώπους των ενδιαφερομένων μερών (π.χ. μέσω της Συμβουλευτικής Ομάδας Δασοκομίας και Φελλού) και της σειράς διμερών διαπραγματεύσεων με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, παρείχαν επαρκή βάση για την έγκριση προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

Βλέπε επίσης την απάντηση στο σημείο 30.

32.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αρχή της επικουρικότητας αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όσον αφορά τα σημεία που αναφέρθηκαν —σύμφωνα, για παράδειγμα, με την «Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Α6-0015/2006).

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη διάφορα σημεία όσον αφορά τις ειδικές περιπτώσεις της Βουλγαρίας⁹ (η οποία είχε πράγματι δηλώσει κάποιες δαπάνες), της Ρουμανίας¹⁰ και της Ελλάδας¹¹.

⁹ Όσον αφορά τη **Βουλγαρία**, υπάρχει μια δαπάνη ΕΓΤΑΑ ύψους 4,8 εκατομμυρίων ευρώ κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2011, της οποίας τη δήλωση έλαβαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής στις 10 Ιανουαρίου 2012 —η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για την υποβολή δηλώσεων ήταν τα τέλη Ιανουαρίου. Οι αρχές της Βουλγαρίας προτίθενται να μεταφέρουν πάνω από το 80 % του προϋπολογισμού του μέτρου 122 σε άλλα μέτρα ΠΑΑ (με την έβδομη τροποποίηση ΠΑΑ πράγματι το 50 % του αρχικού προϋπολογισμού του μέτρου 122 μεταφέρθηκε σε άλλα μέτρα, αλλά με την 8η τροποποίηση του ΠΑΑ της Βουλγαρίας, δημόσιες δαπάνες 6 εκατομμυρίων ευρώ προορίζονται για το Ταμείο Εγγυήσεων, το οποίο καλύπτει επίσης το μέτρο 122, οπότε παραμένουν στο πλαίσιο του μέτρου 122 και δεν μεταφέρονται σε άλλα μέτρα). Παρά την επιτακτική ανάγκη για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των ιδιωτικών και των δημοτικών δασών στη Βουλγαρία, η εφαρμογή του μέτρου 122 υπήρξε δύσκολη για τους ακόλουθους λόγους: **Πρώτον, σχεδόν το 80 % των δασών της Βουλγαρίας είναι κρατικά και ως εκ τούτου δεν είναι επιλέξιμα για στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 122.** Στη συνέχεια, στην περίπτωση του υπόλοιπου 20 %, οι βουλγαρικές αρχές αναφέρουν τους εξής λόγους για το χαμηλό ενδιαφέρον σε σχέση με το εν λόγω μέτρο: α) το 90 % των δασών που δόθηκαν σε ιδιώτες έχουν έκταση μικρότερη του 1 εκταρίου και ως εκ τούτου είναι επιλέξιμα μόνο για πολύ χαμηλό επίπεδο ενίσχυσης, β) οι ιδιοκτήτες ζουν συνήθως μακριά από τα δάση τους και ως εκ τούτου δείχνουν μικρό ενδιαφέρον, γ) οι ενώσεις των ιδιοκτητών δασών κάλυψαν τις σημαντικότερες ανάγκες τους, όταν έλαβαν στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 1.4 του ειδικού προγράμματος ένταξης για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη (ΕΠΕΓΑΠ) της Βουλγαρίας, δ) οι δήμοι στους οποίους ανήκουν εκτάσεις δασών προτιμούν την εκπόνηση σχεδίων στο πλαίσιο των μέτρων 321 και 322, επομένως οι ευκαιρίες στο πλαίσιο του μέτρου 122 έχουν μικρότερο ενδιαφέρον για αυτούς, ε) το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την επεξεργασία των λίγων αιτήσεων που υποβλήθηκαν έχει αποθαρρύνει άλλους πιθανούς δικαιούχους από την υποβολή αιτήσεων.

¹⁰ Η **Ρουμανία** πράγματι δεν είχε δηλώσει καμία δαπάνη έως τα τέλη του 2011. Εφόσον εφαρμόζει το πρώτο της ΠΑΑ μετά την προσχώρησή της, υπάρχουν αρκετά νέα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν. Έκανε την πρώτη της αίτηση για το μέτρο 122 το 2012.

¹¹ Στις 10 Ιανουαρίου 2011, εγκρίθηκε νέα τροποποίηση του **ελληνικού** προγράμματος και η Ελλάδα επέλεξε τη μη χρήση της στήριξης της ΕΕ για το μέτρο 122.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

33.

Η Επιτροπή θα αναλύσει περαιτέρω τα σημεία που έθεσε το Συνέδριο.

Ορισμένοι τύποι μηχανημάτων είναι εξαιρετικά ακριβοί και παρέχουν απόδοση της επένδυσης μόνο μακροπρόθεσμα —γεγονός που είναι αποδεκτό στον δασικό τομέα.

Αυτό καθιστά δύσκολη τη θέσπιση αυστηρών κανόνων σχετικά με την αναλογικότητα σε επίπεδο ΕΕ. Θα πρέπει να αποφασιστεί στο πλαίσιο της διαδικασίας διαπραγμάτευσης του προγράμματος κατά πόσον είναι σκόπιμο ένα όριο σχετικά με τη χρηματοδότηση ανάλογα με το μέγεθος της εκμετάλλευσης, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της περιοχής του προγράμματος¹².

Ελήφθησαν μέτρα για τη διόρθωση των προβλημάτων στις περιπτώσεις της Ουγγαρίας και της Αυστρίας.

Βλέπε επίσης παρατηρήσεις σχετικά με την επικουρικότητα στην απάντηση στο σημείο 32.

34.

Πράγματι, αυτό συνέβη στην Ουγγαρία πριν από το 2010. Η διαχειριστική αρχή άλλαξε τις απαιτήσεις επιλεξιμότητας το 2010 για να καταστήσει τη στήριξη ανάλογη του μεγέθους των καταχωρισμένων δασικών περιοχών και μείωσε τη μέγιστη στήριξη ανά αίτηση.

¹² Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση της Ουγγαρίας, βλέπε απάντηση στο σημείο 37.

Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση της Σλοβενίας: Το ΠΑΑ της Σλοβενίας περιλαμβάνει την απαίτηση η ενίσχυση των επενδύσεων για την κατασκευή ή την ανακατασκευή των δασικών δρόμων να συμμορφώνεται με το ισχύον δασικό σχέδιο διαχείρισης και η ενίσχυση των επενδύσεων στον τομέα της υλοτομίας και της προμήθειας ξυλείας και της κατασκευής δασικών δρόμων να συμμορφώνεται με το δασοκομικό σχέδιο.

Στην Αυστρία, οι δικαιούχοι του μέτρου 122 ορίζονται στο ΠΑΑ ως ιδιοκτήτες δασών, οι ενώσεις τους και οι κοινότητες. Στην περίπτωση στήριξης για τις ενώσεις των ιδιοκτητών δασών, η ένωση μπορεί να μην κατέχει καμία συγκεκριμένη δασική περιοχή. Ωστόσο, κάθε μέλος της ένωσης πρέπει να είναι ιδιοκτήτης δάσους όπως ορίζεται στο άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 1698/2005. Ο τύπος των δικαιούχων διευκρινίστηκε περαιτέρω, με τη διαγραφή «λοιποί δικαιούχοι» με την ευκαιρία της δεύτερης τροποποίησης του προγράμματος. Η ανακοίνωση COM σχετικά με την έγκριση της τροποποίησης αυτού του προγράμματος διαβιβάστηκε στην Αυστρία στις 27 Απριλίου 2009 (ARES(2009) 79362).

35.

Ιταλία (Τοσκάνη): Η παρατήρηση έχει ληφθεί υπόψη. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007–2013 για την Τοσκάνη έχει τροποποιηθεί αναλόγως στις 11 Δεκεμβρίου 2012.

36.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι επενδύσεις δεν πρέπει να εξυπηρετούν αποκλειστικά τους σκοπούς της συγκεκριμένης δασικής εκμετάλλευσης προκειμένου να είναι επιλέξιμη για στήριξη —αν και θα πρέπει να εξυπηρετεί τουλάχιστον εν μέρει, την εν λόγω εκμετάλλευση.

Βλέπε επίσης την απάντηση στο σημείο 24.

Όσον αφορά την Ουγγαρία, το μέτρο 122 υποστηρίζει μόνο την αγορά μηχανημάτων για τους κατόχους των δασών που ασκούν δασοκομικές δραστηριότητες βάσει ενός σχεδίου διαχείρισης των δασών σε τουλάχιστον 50 εκτάρια δάσους. Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι δικαιούχοι χρησιμοποιήσαν τα μηχανήματα για τις δασικές τους εκτάσεις, αν και ίσως όχι αποκλειστικά, πρέπει ωστόσο να υπάρχει μια σύνδεση με μια δασική περιοχή.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

38.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι πολλά μηχανήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για τη δασοκομία όσο και για τη γεωργία. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τέτοια μηχανήματα δεν θα πρέπει να εξαιρούνται από τη στήριξη των επενδύσεων για τον απλό λόγο ότι εφαρμόζονται τόσο στον τομέα της γεωργίας όσο και στον τομέα της δασοκομίας.

(Από την άλλη πλευρά, οι επενδύσεις σε μηχανήματα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για τη γεωργία δεν θα πρέπει να υποστηρίζονται μέσω του μέτρου 122.)

Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση της Ουγγαρίας: το 2010 οι αρχές της Ουγγαρίας αποφάσισαν να προσαρμόσουν τον κατάλογο των επιλέξιμων μηχανών, περιορίζοντάς τες σε μηχανές που χρησιμοποιούνται ειδικά στη δασοκομία.

Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση της Τοσκάνης, βλέπε απάντηση στο σημείο 50. Οι επενδύσεις μπορούν να γίνουν στο επίπεδο των δασικών εκμεταλλεύσεων και να συνδεθούν με δασικές περιοχές, επειδή τα κάστανα προέρχονται από δασικές εκτάσεις. Οι επενδύσεις συμβάλλουν επίσης στην ενίσχυση των δασών. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι επενδύσεις αυτές μπορούν να είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του μέτρου 122. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και θα αποσαφηνίσει περαιτέρω την κατάσταση.

39.

Σε γενικές γραμμές, η Επιτροπή σημειώνει ότι έχουν προκύψει δυσκολίες στη νομική ερμηνεία όσον αφορά τον καθορισμό των ορίων μεταξύ των μέτρων 122 και 123.

Έχει προταθεί τα δύο αυτά μέτρα να συγχωνευθούν την περίοδο μετά το 2013.

41.

Ορισμένα μηχανήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για τη δασοκομία όσο και για τη γεωργία. Το γεγονός ότι μια μηχανή θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί επίσης για τη γεωργία δεν θα πρέπει να καθιστά την αγορά της μη επιλέξιμη για στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου 122, εφόσον μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δασικές εργασίες. Η επιλογή της εν λόγω προσέγγισης θα μπορούσε να εξαναγκάσει ορισμένες επιχειρήσεις να αγοράσουν δύο μηχανές αντί για μία, γεγονός το οποίο θα ήταν αναποτελεσματικό.

Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση της Ουγγαρίας: το 2010 οι αρχές της Ουγγαρίας αποφάσισαν να προσαρμόσουν τον κατάλογο των επιλέξιμων μηχανών, περιορίζοντάς τες σε μηχανές που χρησιμοποιούνται ειδικά στη δασοκομία.

43.

Οι δείκτες δεν καθορίζονται μόνο μέσω κατευθυντήριων γραμμών, αλλά περιλαμβάνονται στον εκτελεστικό κανονισμό (παράρτημα VIII του κανονισμού 1974/2006).

Οι δείκτες αποτελεσμάτων δεν καθορίζονται σε επίπεδο μέτρου, αλλά σε επίπεδο άξονα, αντικατοπτρίζοντας το γεγονός ότι η συνδυασμένη δράση μιας σειράς μέτρων είναι αυτή η οποία προκαλεί το αποτέλεσμα.

44.

Οι στόχοι καθορίζονται σε επίπεδο άξονα,¹³ είναι ένας συνδυασμός μέτρων (μεταξύ άλλων το μέτρο 122), τα οποία τελικά θα επιτρέψουν την επίτευξη των θεθέντων στόχων.

Οι δείκτες εκροών δεν προορίζονται για τη μέτρηση της επίτευξης των στόχων. Χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται άμεσα σε επίπεδο μέτρου.

Σε επίπεδο άξονα, οι δείκτες αποτελέσματος μετρούν τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις των παρεμβάσεων και τροφοδοτούνται από διάφορα μέτρα.

Σε επίπεδο ΠΑΑ, η επίτευξη των στόχων υπολογίζεται από αξιολογητές χρησιμοποιώντας κυρίως τους κοινούς δείκτες επιπτώσεων που ολοκληρώνονται με ένα ευρύ φάσμα αναλύσεων και προσεγγίσεων (πρόσθετους δείκτες, μεθοδολογίες αντιπαραδειγμάτων, δείγματα κ.λπ.).

46.

Τα προβλήματα αξιολόγησης σχετίζονται άμεσα με τη λογική και τους ειδικούς στόχους του μέτρου, όπως ορίζονται στην αιτιολογική σκέψη 22 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και στο καθοδηγητικό σημείωμα Ε του εγχειριδίου ΚΠΠΑ. Στο σύνολό τους καλύπτουν το πεδίο εφαρμογής του μέτρου και των δραστηριοτήτων του.

Είναι αξιοσημείωτο ότι τα ζητήματα που σχετίζονται με τη βιώσιμη διαχείριση των δασών είναι σημαντικά για όλους τους δικαιούχους.

¹³ Ο στόχος του άξονα 1 είναι η «ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και της δασοκομίας μέσω της παροχής στήριξης για αναδιάρθρωση, ανάπτυξη και καινοτομία».

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

47.

Τα κράτη μέλη ή οι περιφέρειες πρέπει να παρακολουθούν την αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) και, πράγματι, υπήρξαν δυσκολίες σε σχέση με αυτό (π.χ. στη συλλογή των στοιχείων).

Η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος και σε ένα έγγραφο εργασίας τον Μάρτιο του 2010 παρέσχε κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό και τη μεθοδολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του εν λόγω δείκτη. Επιπλέον, και ως αποτέλεσμα της έλλειψης ποσοτικών δεδομένων που διατίθενται για τη διενέργεια των ενδιάμεσων αξιολογήσεων, η Επιτροπή απέστειλε επιστολή το 2011, καλώντας τη ΔΑ της Γαλικίας (και άλλα προγράμματα) να εφαρμόσουν όλα τα απαραίτητα συστήματα για τη συλλογή πληροφοριών παρακολούθησης, ώστε να μπορεί να πραγματοποιηθεί η μέτρηση των αποτελεσμάτων των επιπτώσεων του προγράμματος.

Τέτοια συστήματα μπορεί να περιλαμβάνουν προσεγγίσεις διαφορετικές από αυτές που απλώς ζητούν από τους δικαιούχους την αξία των δασών τους πριν και μετά την επένδυση, δεδομένου ότι είναι συχνά δύσκολο για τους δικαιούχους να παρέχουν τις σχετικές πληροφορίες σε τόσο άμεση μορφή.

Η Επιτροπή τονίζει επίσης ότι, ανεξαρτήτως των δυσκολιών που μπορεί να έχουν προκύψει κατά την αξιολόγηση των αυξήσεων της ΑΠΑ, μπορούν να ληφθούν εκ των προτέρων αποφάσεις σχετικά με το ποιο τύποι πρακτικής αυξάνουν την αξία ενός δάσους, με βάση την πολύ μεγάλη εμπειρία στον τομέα της επιστήμης των δασών.

Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης, η Σλοβενία και η Αυστρία θέσπισαν διαδικασίες που προορίζονται για τον προσδιορισμό της επίδρασης του μέτρου 122 στην οικονομική αξία των δασών.

49.

Όσον αφορά τις επενδύσεις που υποτίθεται ότι αφορούσαν τη «γεωργία», η Επιτροπή είναι της άποψης ότι μια επένδυση που σχετίζεται με τα κάστανα δεν πρέπει υποχρεωτικά να θεωρείται «γεωργική» και μπορεί να βελτιώσει την αξία του δάσους —αφού τα κάστανα φυτρώνουν στα δέντρα και αυτά τα δέντρα μπορεί να αποτελούν μέρος ενός δάσους. Ωστόσο, εάν τα κάστανα προέρχονται από οπωρώνα και όχι από δάσος, η επένδυση θα είναι πράγματι «γεωργική».

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές που απαιτούνται όσον αφορά αυτό το ζήτημα, καθώς και παρόμοια ζητήματα στο μέλλον. Θα διερευνήσει επίσης με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό μπορούν να επιλυθούν τα εν λόγω ζητήματα μέσω ενός ορισμού της έννοιας του όρου «δάσος» στις σχετικές νομικές πράξεις.

Όσον αφορά τη μεταποίηση και την εμπορία, η Επιτροπή σημειώνει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δύσκολο να υπάρξει σαφής διαχωριστική γραμμή μεταξύ δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το αραίωμα/την υλοτόμηση και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη μεταποίηση/εμπορία.

Για παράδειγμα, η αγορά και η χρήση εξοπλισμού τεμαχισμού ξύλων μπορεί να συμβάλει στην παροχή οργανικής ύλης για το έδαφος και να μειώσει τον κίνδυνο πυρκαγιάς και παρασίτων, γεγονός που αυξάνει την αξία του δάσους. Αν ο εξοπλισμός είναι κατάλληλος για τους συγκεκριμένους σκοπούς, θεωρείται επιλέξιμος. Ωστόσο, η αγορά εξοπλισμού για τον σκοπό της παραγωγής θρυμμάτων ξύλου για καύσιμο υλικό δεν πρέπει να υποστηρίζεται στο πλαίσιο του μέτρου 122.

Η Επιτροπή έχει προτείνει τον συνδυασμό των υφιστάμενων μέτρων 122 και 123 μετά το 2013.

Όσον αφορά το λειτουργικό κόστος και τα αναλώσιμα υλικά, η Επιτροπή παραπέμπει το Συνέδριο στην απάντησή της στο σημείο 35.

Κατά την εκτίμηση της συμβολής στη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη διαφορετικοί παράγοντες, όπως είναι η πολυλειτουργικότητα και η βιωσιμότητα.

52.

Οι αποφάσεις σχετικά με το ποιες συγκεκριμένες κατηγορίες ιδιωτών ιδιοκτητών πρέπει να στηριχτούν, ανήκουν στη διαδικασία διαμόρφωσης/διαπραγμάτευσης ενός δεδομένου ΠΑΑ, βάσει μιας ανάλυσης ΠΑΕΑ που σχετίζεται με την περιοχή του εν λόγω προγράμματος.

Κοινή απάντηση στα σημεία 52 και 53.

Ο συνδυασμός μιας σειράς μέτρων από την τρέχουσα περίοδο σε ένα μέτρο —όπως προτείνεται από την Επιτροπή— παρέχει μια σαφέστερη εικόνα.

Ειδικότερα, τα μέτρα 122 και 123 από την τρέχουσα περίοδο θα πρέπει να συνδυαστούν σε ένα ενιαίο «επιμέρους μέτρο» με ένα σύνολο ανώτατων εντάσεων ενίσχυσης και όχι δύο.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ωστόσο, δεν είναι σκόπιμο να καθοριστούν οι ίδιοι όροι για το σύνολο των δασικών επιμέρους μέτρων: είναι πολύ διαφορετικοί από την άποψη του περιεχομένου τους και τις σχετικές κατηγορίες δικαιούχων.

Συνολικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι, όπου υπάρχουν προβλήματα, αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν ουσιαστικά μέσω κατευθυντήριων γραμμών, μέσω του συνδυασμού των υφιστάμενων μέτρων 122 και 123 και μέσω μεγαλύτερης προσοχής σε ορισμένα θέματα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προγραμματισμού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

54.

Παρά το γεγονός ότι ορισμένες πτυχές του μέτρου θα μπορούσαν να υποστηριχθούν με μεγαλύτερη σαφήνεια στις αρχές διαχείρισης, η εφαρμογή θα μπορούσε να βελτιωθεί και οι προκλήσεις που έπρεπε να υπερνικηθούν όσον αφορά την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, την εφαρμογή για τα αποτελέσματα ήταν ισχυρότερες σε ορισμένες περιπτώσεις.

Επιπλέον, έχουν αντληθεί διδάγματα που θα εφαρμοστούν την επόμενη περίοδο —κυρίως μέσω κατευθυντήριων γραμμών και στο πλαίσιο της διαδικασίας προγραμματισμού.

55.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, όπου υπάρχουν προβλήματα, αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν πρωτίστως μέσω κατευθυντήριων γραμμών, μέσω του συνδυασμού των υφιστάμενων μέτρων 122 και 123 και μέσω μεγαλύτερης προσοχής σε ορισμένα θέματα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προγραμματισμού.

Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό μπορούν να επιλυθούν ορισμένα ζητήματα στις σχετικές νομικές πράξεις μέσω ενός ορισμού της έννοιας του όρου «δάσος» καθώς και ενός σαφέστερου προσδιορισμού της σχέσης μεταξύ των επενδύσεων όσον αφορά τον εξοπλισμό και των βελτιώσεων στην οικονομική αξία των δασών.

56.

Η Επιτροπή ανέλυσε την κατάσταση του δασοκομικού τομέα στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για το 2005, το οποίο αποτέλεσε το παράρτημα της ανακοίνωσης σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της ΕΕ (έγγραφο αριθ. SEC(2005) 333), η οποία προσδιόρισε τις ανάγκες και τους στρατηγικούς στόχους.

Η Επιτροπή βρίσκεται στη διαδικασία αναθεώρησης της δασικής στρατηγικής της ΕΕ του 1998. Η έγκριση της «Ανακοίνωσης της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών· μαζί με τα δάση μας: μια νέα δασική στρατηγική της ΕΕ» προορίζεται για το 2013 και η ανακοίνωση και το έγγραφο εργασίας που επισυνάπτεται σε αυτήν θα παράσχουν μια ανάλυση σε επίπεδο ΕΕ του δασοκομικού τομέα της ΕΕ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

57.

Στην επιστήμη της δασοκομίας και στην πράξη, η έννοια της «οικονομικής αξίας των δασών» είναι ορθά αναγνωρισμένη και έχουν επίσης αναγνωριστεί μια σειρά από ενέργειες που οδηγούν σε πιθανή αύξηση της αξίας μακροπρόθεσμα. Τα κράτη μέλη μπορούν να προσαρμόσουν αυτό το σύνολο των πράξεων στις δικές τους συνθήκες.

Ενδείξεις ως προς τα είδη των σχεδίων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της βελτίωσης της οικονομικής αξίας των δασών περιλαμβάνονται στην εισαγωγική φράση του άρθρου 20 στοιχείο β) του κανονισμού 1698/2005, η οποία αναφέρεται σε «αναδιάρθρωση και ανάπτυξη του φυσικού δυναμικού και προαγωγή της καινοτομίας».

Η «δυναμική» οικονομική αξία μιας δασικής περιοχής μπορεί να εξαρτάται από την πιθανή χρήση ενός δάσους και το κοινωνικοοικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον. Αυτό συνηγορεί κατά του υπερβολικά στενού ορισμού της «οικονομικής αξίας».

Τέλος, το κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης καθορίζει έναν δείκτη αποτελέσματος «αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) στις εκμεταλλεύσεις που έλαβαν στήριξη». Αυτό συμβάλλει στην έννοια του τι θα πρέπει να επιτύχει το μέτρο.

Μπορεί να χρειαστούν στο μέλλον πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τον όρο «δασοκομική εκμετάλλευση». Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό μπορούν να επιλυθούν ορισμένα ζητήματα μέσω ενός ορισμού της έννοιας του όρου «δάσος» στις σχετικές νομικές πράξεις.

Οι ειδικές προϋποθέσεις σχετικά με το μέγεθος, την κύρια δραστηριότητα και το νομικό καθεστώς των δικαιούχων θεωρούνται ένα ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί σε επιμέρους ΠΑΑ, βάσει μιας ανάλυσης ΠΑΕΑ.

58.

Η Επιτροπή θα δώσει τη δέουσα προσοχή στο ζήτημα στη διαπραγμάτευση των μελλοντικών ΠΑΑ και θα παράσχει κατευθυντήριες γραμμές, ανάλογα με τις ανάγκες.

59.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αρχή της επικουρικότητας αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όσον αφορά τα σημεία που αναφέρθηκαν —σύμφωνα, για παράδειγμα, με την «Εκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Α6-0015/2006).

Η ποιότητα της ανάλυσης ποικίλλει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και από τη μία περιφέρεια στην άλλη. Το σημείο αυτό θα εξεταστεί κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

Σύσταση 1

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι πρέπει να εξακολουθήσει να προσδιορίζει και να αξιολογεί την ανάγκη για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών στην ΕΕ, με τέτοιο τρόπο ώστε να δικαιολογήσει σε γενικές γραμμές την ένταξη της σχετικής στήριξης στην πολιτική αγροτικής ανάπτυξης.

Θεωρεί ότι οι μελέτες που είναι ήδη διαθέσιμες δηλώνουν ανάγκες σε γενικές γραμμές σε επίπεδο ΕΕ. Οι εν λόγω μελέτες περιλαμβάνουν (μεταξύ άλλων):

- «Προοπτικές για την προσφορά ξύλου και άλλων προϊόντων δασοκομίας από περιοχές κατακερματισμένων δομών της δασικής ιδιοκτησίας»
http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/supply-wood/index_en.htm
- «Κατευθυντήριες γραμμές σε σχέση με ορθές πρακτικές αειφόρου χρησιμοποίησης της ξυλείας στην Ευρώπη»
http://ec.europa.eu/agriculture/fore/publi/forest_brochure_en.pdf
- «Μελέτη των επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης στην οικονομική βιωσιμότητα της δασοκομίας της ΕΕ»
http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/viability_forestry/index_en.htm

Η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να εξακολουθήσουν να αντιμετωπίζονται πιο συγκεκριμένες ανάγκες και να προσδιορίζονται σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο προγραμμάτων από τις αρμόδιες εθνικές και περιφερειακές αρχές.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι πρέπει να εξακολουθήσει να καθορίζει τις βασικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας σε επίπεδο ΕΕ, αλλά ότι πιο συγκεκριμένες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και κριτήρια επιλογής θα πρέπει να καθορίζονται στο πλαίσιο επιμέρους ΠΑΑ. Πιστεύει ότι οι προτάσεις της για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο μετά το 2013 ακολουθούν την εν λόγω προσέγγιση.

Ωστόσο, πρέπει να παρασχεθούν πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά το συγκεκριμένο θέμα. Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό η επιθυμητή σχέση μεταξύ των επενδύσεων όσον αφορά τον εξοπλισμό και οι βελτιώσεις στην οικονομική αξία των δασών θα μπορούσε να διασαφηνιστεί στις σχετικές νομικές πράξεις.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σύσταση 2

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αρχή της επικουρικότητας αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όσον αφορά τα σημεία που αναφέρθηκαν —σύμφωνα, για παράδειγμα, με την «Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Α6-0015/2006).

Ωστόσο, η Επιτροπή συμφωνεί ότι απαιτούνται επαρκείς περιγραφές. Το επίπεδο λεπτομέρειας που απαιτείται όσον αφορά τους τύπους της περιοχής και του δικαιούχου μπορεί να διαφέρει από τη μία περιοχή ΠΑΑ στην άλλη.

Κατά την περίοδο 2014–2020, τα ΠΑΑ θα επηρεαστούν από τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης σε επίπεδο κρατών μελών, οι οποίες θα περιλαμβάνουν αναλύσεις των αναγκών ανάπτυξης για το οικείο κράτος μέλος σε σχέση με τους θεματικούς στόχους των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων. Η Επιτροπή έχει ήδη υποβάλει ένα αναλυτικό έγγραφο θέσης σε κάθε κράτος μέλος προκειμένου να συμβάλει στην καθοδήγηση της δημιουργίας των συμφωνιών εταιρικής σχέσης, και θα παράσχει περισσότερα στοιχεία μέσω του διαλόγου όταν θεσπιστεί το νομοθετικό πλαίσιο.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ένα εύλογο ποσοστό των δασών που υποστηρίζονται μέσω του μέτρου 122 θα πρέπει να υπόκεινται σε σχέδια δασικής διαχείρισης. Αυτό το «εύλογο ποσοστό» πρέπει να καθορίζεται στο πλαίσιο της διαδικασίας προγραμματισμού.

Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι η πιστοποίηση των δασών αποτελεί ένα μέσο που βασίζεται στην αγορά και ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος για την ΕΕ να παρέμβει σε αυτόν τον τομέα. Οι υφιστάμενοι και οι προτεινόμενοι μελλοντικοί κανονισμοί για την ανάπτυξη της υπαίθρου παρέχουν στήριξη για την κατάρτιση των σχεδίων διαχείρισης των δασών και τη βιώσιμη διαχείριση των δασών, που αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για τη λήψη πιστοποίησης.

60.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αρχή της επικουρικότητας αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όσον αφορά τα σημεία που αναφέρθηκαν —σύμφωνα, για παράδειγμα, με την «Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Α6-0015/2006).

Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι οι αδυναμίες στην υλοποίηση του μέτρου 122 σημειώθηκαν σε όλες τις περιπτώσεις που ανέφερε το Συνέδριο.

Ωστόσο, θα καταβάλει τις απαραίτητες προσπάθειες (μεταξύ άλλων μέσω των αρχικών κατευθυντήριων γραμμών) ώστε να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη / οι περιφέρειες χρησιμοποιούν το σωστό μέτρο για την υποστήριξη μιας δεδομένης πράξης κατά την επόμενη περίοδο.

Θα διερευνήσει επίσης με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ποιο βαθμό μπορούν να επιλυθούν ορισμένα ζητήματα μέσω ενός ορισμού της έννοιας του όρου «δάσος» στις σχετικές νομικές πράξεις.

61.

Όσον αφορά τη «δυσανάλογα υψηλή» ενίσχυση, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ορισμένοι τύποι μηχανημάτων είναι εξαιρετικά ακριβοί και παρέχουν απόδοση της επένδυσης μόνο μακροπρόθεσμα —γεγονός που είναι αποδεκτό στον δασικό τομέα.

Αυτό καθιστά δύσκολη τη θέσπιση αυστηρών κανόνων σχετικά με την αναλογικότητα σε επίπεδο ΕΕ. Θα πρέπει να αποφασιστεί στο πλαίσιο της διαδικασίας διαπραγμάτευσης του προγράμματος κατά πόσον είναι σκόπιμος ο καθορισμός ορίου σχετικά με τη χρηματοδότηση ανάλογα με το μέγεθος της εκμετάλλευσης, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της περιοχής του προγράμματος.

Όσον αφορά την υλοτόμηση, λόγω κυρίως της οικονομικής φύσεως των εργασιών στην οποία αναφέρεται το Ελεγκτικό Συνέδριο, πιστοποίηση για την κρατική ενίσχυση όσον αφορά το μέτρο 122 δεν ζητείται βάσει του συνόλου των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις που αναφέρει το Συνέδριο, αλλά σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (2006/С 54/08), τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 800/2008 (ο λεγόμενος «κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες») ή τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 (ο λεγόμενος «κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας»).

Το μέτρο 122 επιτρέπει επενδύσεις σε μηχανήματα συγκομιδής. Τα μηχανήματα χρησιμεύουν επίσης για την απομάκρυνση ορισμένων δέντρων για την ορθή διαχείριση των δασών.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

62.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι στις περιπτώσεις που το μέτρο 122 ήταν το κατάλληλο προς χρήση μέτρο, η οικονομική αξία των δασών πράγματι αυξήθηκε —ακόμη και αν η ακριβής φύση της σχέσης μεταξύ της ενίσχυσης και της αύξησης της αξίας των δασών ποίκιλλε ανάλογα με το είδος της επένδυσης.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η οικονομική αξία ενός δάσους συνδέεται με την πολυλειτουργικότητά του: εξαρτάται από διάφορες πιθανές χρήσεις του δάσους και όχι μόνο από το μοναδικό (αν και σημαντικό) συστατικό που είναι το ξύλο.

Στην περίπτωση ενός δάσους εμπορικής εκμετάλλευσης για αναψυχή βάσει τελών εισόδου, το αραίωμα και το κλάδεμα μπορούν να αυξήσουν το δυναμικό οικονομικής αξίας των δέντρων ως πηγής ξυλείας, αλλά η κύρια αξία των δασοσυστάδων μπορεί να προέλθει από την προσβασιμότητα της γης και τη δομή του δάσους.

Σύσταση 3

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αρχή της επικουρικότητας αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες όσον αφορά τα σημεία που αναφέρθηκαν —σύμφωνα, για παράδειγμα, με την «Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (A6-0015/2006).

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η αύξηση ακριβών μετρήσεων της οικονομικής αξίας μιας δεδομένης δασικής έκτασης μπορούν να εξακολουθήσουν να θέτουν προκλήσεις σε ορισμένες περιπτώσεις.

Ωστόσο, η πιθανότητα ενός ορισμένου επιπέδου μέτρησης, συνδυαζόμενη με τη γενική γνώση των εμπειρογνομόνων όσον αφορά τα οφέλη ορισμένων τύπων επενδύσεων για την αξία ενός δάσους, αποτελούν έγκυρη βάση για το μέτρο 122.

Για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, αναπτύσσει ένα ΚΠΠΑ το οποίο θα συμβάλει στην αξιολόγηση, για κάθε ΠΠΑ, της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή έναντι των από κοινού καθορισμένων δεικτών-στόχων για τις προτεραιότητες και θα επικεντρωθεί σε τομείς που έχουν επιλεγεί για το πρόγραμμα. Στη βάση βρίσκεται ένα σχέδιο δεικτών το οποίο για κάθε τομέα-στόχο θέτει το στόχο και τις προγραμματισμένες εκροές και δαπάνες για τα μέτρα που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των σκοπών και των στόχων του προγράμματος. Το σχέδιο δεικτών αντιπροσωπεύει με μεγαλύτερη ακρίβεια την ποσοτικοποιημένη λογική παρέμβασης για κάθε επιμέρους πρόγραμμα απ' ό,τι η υφιστάμενη άκαμπτη δομή άξονα.

Κοινή απάντηση στα σημεία 63 και 64.

Οι δείκτες και τα ζητήματα αξιολόγησης του τρέχοντος ΚΠΠΑ συνδέονται με το σκεπτικό και τους στόχους του μέτρου 122 και τον άξονα στον οποίο περιλαμβάνεται.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατάλληλη ανάλυση των σχετικών στοιχείων εντός του πλαισίου που προβλέπεται, μπορεί να απεικονίζει τις οικονομικές βελτιώσεις που προκύπτουν μέσω των επενδύσεων που υποστηρίζονται στο πλαίσιο αυτού του μέτρου. Αναγνωρίζεται ωστόσο ότι τα κράτη μέλη έχουν αντιμετωπίσει ορισμένες δυσκολίες κατά τη διενέργεια της εν λόγω οικονομικής ανάλυσης και ως εκ τούτου η Επιτροπή: 1) εξέδωσε συμπληρωματικές κατευθυντήριες γραμμές σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο και 2) εξέτασε την κατάσταση προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης και της αξιολόγησης για την επόμενη περίοδο.

Για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, αναπτύσσει ένα ΚΠΠΑ το οποίο θα συμβάλει στην αξιολόγηση, για κάθε ΠΠΑ, της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή έναντι των από κοινού καθορισμένων δεικτών-στόχων για τις προτεραιότητες και θα επικεντρωθεί σε τομείς που έχουν επιλεγεί για το πρόγραμμα. Στη βάση βρίσκεται ένα σχέδιο δεικτών το οποίο για κάθε τομέα-στόχο θέτει το στόχο και τις προγραμματισμένες εκροές και δαπάνες για τα μέτρα που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των σκοπών και των στόχων του προγράμματος. Το σχέδιο δεικτών αντιπροσωπεύει με μεγαλύτερη ακρίβεια την ποσοτικοποιημένη λογική παρέμβασης για κάθε επιμέρους πρόγραμμα απ' ό,τι η υφιστάμενη άκαμπτη δομή άξονα.

Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι η ποιοτική αξιολόγηση του μέτρου 122 μπορεί να διαδραματίζει πολύτιμο ρόλο παράλληλα με την ποσοτική αξιολόγηση, δεδομένου ότι μερικές φορές χρειάζεται περισσότερος χρόνος προκειμένου μια πολιτική παρέμβαση να οδηγήσει σε ένα σαφώς μετρήσιμο αποτέλεσμα στην περίπτωση της δασοκομίας από ό,τι στην περίπτωση της γεωργίας.

Η Σλοβενία και η Αυστρία θέσπισαν διαδικασίες που προορίζονται για τον προσδιορισμό της επίδρασης του μέτρου 122 στην οικονομική αξία των δασών.

66.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι στις περιπτώσεις που το μέτρο 122 ήταν το κατάλληλο προς χρήση μέτρο, η οικονομική αξία των δασών πράγματι αυξήθηκε.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σύσταση 4

Η Επιτροπή αποδέχεται να απαιτείται από τους δικαιούχους να παράσχουν στοιχεία. Ωστόσο, τα εν λόγω στοιχεία μπορεί να είναι σε μεγάλο βαθμό υποτυπώδη και απαιτούν σημαντική επεξεργασία για να επιτρέψουν την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις αυξήσεις της αξίας.

Για την κατάρτιση των δεικτών αποτελέσματος, όπως η «αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ)», ζητήθηκε από τα κράτη μέλη¹⁴ να συλλέγουν σχετικές πληροφορίες για την ΑΠΑ από τις στηριζόμενες εκμεταλλεύσεις, όταν η αίτηση έχει εγκριθεί και δύο έτη μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, προκειμένου να ενσωματωθεί όσο το δυνατόν περισσότερο η μακροπρόθεσμη επίδραση των επενδύσεων.

Στην πράξη, αποδείχτηκε δύσκολο για τις ΔΑ να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα στοιχεία και να διενεργήσουν την ανάλυση που απαιτείται για την κατάρτιση τιμών για αυτούς τους τύπους δεικτών αποτελεσμάτων ως μέρος των τακτικών τους δραστηριοτήτων παρακολούθησης. Ως εκ τούτου, για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, το έργο της κατάρτισης τιμών για τον συγκεκριμένο δείκτη θα πρέπει να το αναλάβουν οι αξιολογητές του προγράμματος.

Η Επιτροπή θεωρεί πως αυτό αποτελεί μια εφικτή και κατάλληλη προσέγγιση.

¹⁴ Έγγραφο εργασίας που παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για τον δείκτη αποτελέσματος «αύξηση ΑΠΑ»: http://enrd.ec.europa.eu/app_templates/filedownload.cfm?id=84053593-C697-FF89-ED5C-51797D9754FD

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Ειδική έκθεση αριθ. 8/2013

Στήριξη για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2013 — 53 σ. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9241-247-0

doi:10.2865/83566

ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Δωρεάν εκδόσεις:

- ένα αντίτυπο:
από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- περισσότερα από ένα αντίτυπα ή αφίσες/χάρτες:
από τις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://ec.europa.eu/represent_el.htm),
από τα γραφεία εκπροσώπησης στις εκτός ΕΕ χώρες (http://eeas.europa.eu/delegations/index_el.htm),
επικοινωνώντας με την υπηρεσία Άμεση Ευρώπη (http://europa.eu/eurodirect/index_el.htm)
ή καλώντας τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (δωρεάν τηλεφωνικός αριθμός από όλη την Ένωση) (*).

(*) Οι πληροφορίες παρέχονται δωρεάν, και οι κλήσεις είναι γενικώς δωρεάν (ενδέχεται όμως κάποιες κλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω ορισμένων τηλεπικοινωνιακών φορέων ή από τηλεφωνικούς θαλάμους ή ξενοδοχεία να χρεώνονται).

Εκδόσεις επί πληρωμή:

- από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Συνδρομές επί πληρωμή:

- μέσω των εμπορικών αντιπροσώπων της Υπηρεσίας Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://publications.europa.eu/others/agents/index_el.htm).

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007–2013, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ (ΜΕΤΡΟ 122 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ) ΣΤΗΡΙΧΘΗΚΑΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ Ή ΔΗΜΩΝ. ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΑΠΟΚΑΛΥΦΘΗΚΕ ΟΤΙ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΑ ΕΡΓΑ ΒΕΛΤΙΩΣΑΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ, ΒΕΛΤΙΩΝΟΝΤΑΣ ΕΙΤΕ ΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ ΕΙΤΕ ΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΟΣΥΣΤΑΔΩΝ. ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΔΥΣΜΕΝΩΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ. ΠΟΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΑ ΕΡΓΑ ΑΦΟΡΟΥΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΘΑ ΕΙΧΑΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΕΙ ΜΕ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΕΡΟ ΤΡΟΠΟ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΛΛΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΕΓΤΑΑ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων

ISBN 978-92-9241-247-0

9 789292 412470